

A MAGYAR
KODÁLY
TÁRSASÁG
HÍREI

XXXVIII. évfolyam

2017/1

KODÁLY ÜNNEP 135 * 50

2017. március 12. vasárnap
18:00 óra

Kodály Zoltán Általános Iskola hangversenyterme
(Nyíregyháza, Vay Ádám krt. 18.)

A műsorban Kodály kórusművei mellett elhangzik a
Psalmus Hungaricus

Előadják:

a Zuglói Filharmónia (művészeti vezető: Záborszky Kálmán),
Cantemus Fiúkórus, Cantemus Gyermekkar,
Pro Musica Leánykar, Cantemus Vegyeskar,
valamint Nyári Zoltán (tenor)

Vezényelnek: Szabó Dénes és Szabó Soma

A hangverseny védnöke: Kodály Zoltánné Péczely Sarolta

A koncerten a 70 éves Szabó Dénes
Kossuth-díjas karnagyot,
a Nemzet Művészt is köszöntjük!

Helyre szóló jegyek elővételben 2000 Ft-os áron kaphatók a Cantemus kórusirodában,
valamint a koncert előtt a helyszínen! (Nyíregyháza, Vay Ádám krt. 18., Tel.: 36 42 508-708)
Kodály társasági tagoknak 1000 Ft a belépő!

A koncert megrendezését a Magyar Művészeti Akadémia támogatta!

www.cantemus.hu

A
MAGYAR
KODÁLY TÁRSASÁG
HÍREI

SZERKESZTI:
MÁRKUSNÉ NATTER-NÁD KLÁRA

XXXVIII. évfolyam – 2017/1
március

TARTALOM

Kodály Zoltánra emlékeztünk 2017 március 6-án – <i>Szőnyi Erzsébet, dr. Hoppál Péter.</i>	4
Ahová csak a zene világít be – <i>Várkonyi Borbála.</i>	9
Kodály évforduló Nyíregyházán – <i>Kührner Éva.</i>	12
Legányné Hegyi Erzsébet emlékére – <i>Sziklavári Károly</i>	14
Mohayné Katanics Mária búcsúztatása – <i>Kollár Éva</i>	16
Erkel Tibor emlékékezete – <i>Szerző Katalin</i>	20
Kodály és a XXI. század – Konferencia – <i>Köteles György</i>	22
JELES NAPOK – Hangverseny a Zeneakadémián – <i>Márkusné Natter-Nád Klára.</i>	26
60 éves a Galántai Daloskör – <i>Márky Gabriella</i>	30
Ünnepi kórushangverseny Kolozsváron In memoriam Szabó Csaba – <i>Márkusné Natter-Nád Klára.</i>	33
Szabó Csaba emlékhangverseny Budapesten – <i>Köteles György</i>	35
Kodály: Magyar Rondójának előélete – <i>Ittész Mihály.</i>	38
A Zuglói Filharmónia koncertjéről – <i>Köteles György.</i>	42
Birinyi József „Kétszer 60” – <i>Gerzanics Magdolna</i>	44
Sebestyén Márta a Zeneakadémián – <i>Nagy Márta.</i>	46
Ugrin Gábor Emléktábla avatása – <i>Korompay Bálint.</i>	48
Csenki Imre Emléktábla avatása – <i>Ittész Mihály, Szilasi Alex</i>	50
Megalakult a Soproni Tagcsoport – <i>Bencsik Erzsébet</i>	53
Kodály világa – <i>Csikai Ildikó.</i>	54
Felvették a Kodály-módszert az UNESCO-listájára – <i>Ittész Mihály</i>	56
KÓTA tisztújító közgyűlése	59
GRATULÁLUNK!	59

A címodalt Borsos Miklós alkotásával **Szántó Tibor** tervezte

A kiadványt Dobó Nándor tervezte

Kiadja a **Magyar Kodály Társaság**

Felelős kiadó: a **Magyar Kodály Társaság elnöke**

Adószámunk: 19040437-1-42

ISSN 0230-3639

Nyomda: László és Társa Bt.

Felelős vezető: László András

Kiadványunk támogatói

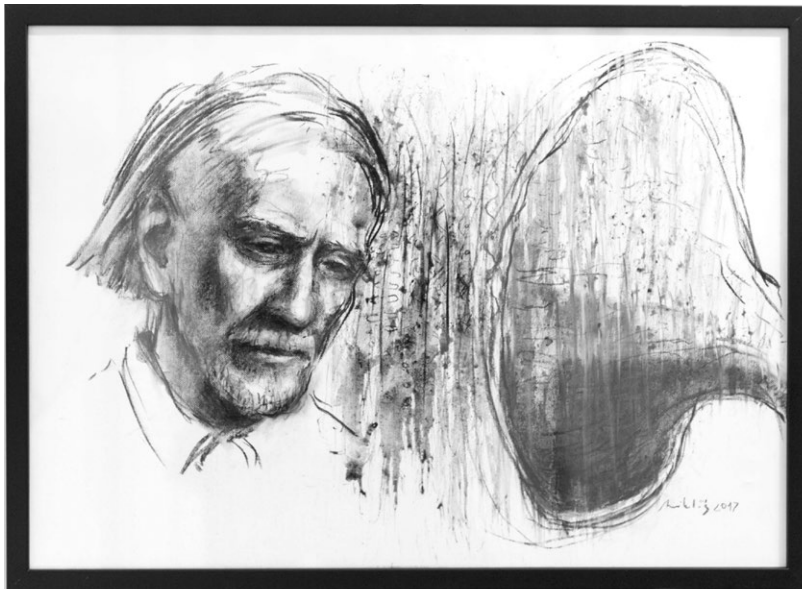
Nemzeti Kulturális Alap

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

MAGYAR MŰVÉSZETI
AKADÉMIA

Kodály Zoltán emlékére

Miklós Árpád alkotása, 2017.
szén, vászon (50x70 cm)

**A Kecskeméti Tavaszi Fesztivál
Genius loci – Kodály és Lechner öröksége
című kiállításról.**

Fotó: Banczik Róbert

Kodály Zoltánra emlékeztünk 2017 március 6-án

Kodály Zoltán halálának 50-ik évfordulója kiemelt jelentőségűvé emelte e napot. A főhajtásra nagyszámú közönség jelent meg a Farkasréti temetőbe. Képviselette magát a Nemzeti Örökség Intézete, a Magyar Kodály Társaság, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, további Zenei Társaságok, Fővárosi és Állami szervezetek.

Az elhangzó előadások között, az ELTE Zenei Tanszékének Nőikara Kodály kórusműveiből szólaltatott meg szép válogatást *Mindszenty Zsuzsánna* vezényletével. A *Nagyszalontai köszöntő* elhangzása után **Szőnyi Erzsébet** a Nemzet Művésze, olvasta fel megrendítően őszinte, személyes hangú emlékezését, amit „levél formájában” fogalmazott meg Kodály Zoltán részére.

Levél a túlvilágra

Szinte hihetetlen, hogy már 50 éve távozott el közülünk. 50 éve, hogy a montreáli EXPO üvegpavilonjában együtt kellett volna szerepeznünk, 50 éve, hogy megnyitóra vártuk volna az első esztergomi nyári egyetemre, 50 éve, hogy hosszú sorokban álltunk a MTA épülete körül egy utolsó búcsúzásra várva, majd a Farkasréten nyitott sírnál Nánási Alfonz búcsúszavaiban hallhattuk a bibliai idézetet: „Mondom nektek, hogyha ezek elhallgatnak, a kövek fognak kiáltani.”

Hogy túléljük a drámai veszteséget: összefogtunk.

Lett győri zenei nevelési konferencia, magyar és nemzetközi Kodály Társaság, Intézet, Múzeum, Archívum, ifjúsági és felnőtt kórus mozgalom, népdalkörök, táncház, Felszállott a páva, Virtuózok, a Zene Háza...

Csak az iskolai énektanítás ügyét nem tudtuk a hátrányából előbbre vinni. Pedig Tanár úr már régen megjegyezte egyik tanítványának nagyszabású műve bemutatásakor: „Hagyja abba a steril ünneplést! Írja meg az iskolai ének könyveket. (-) Galyatetőn szoba várja!” Megírta. Hogy is ne írta volna meg?! Ha Tanár úr fontosnak tartotta...

Következetes igényességét mindannyian éreztük. Ez hiányzik most is.

Mit szólna Tanár úr a mai zenéhez? A zenei irányzatokhoz? Iskolai helyzetünkhöz? A népzene, világzene, folk-pop-rock megjelenéséhez, térhódításához? A társadalom zenei igényeihez, vagy igénytelenségéhez?

Tudjuk, 50 év alatt sokat változott a világ, de jó lenne Tanár úr tanácsait hallani, hogy miként alkalmazkodjunk ehhez, vagy hogyan tudnánk megmaradni annak, amit szeretnénk, illetve helyesnek látunk? A mindennapos éneklés egy csepp a tengerbe. De mit? És hogyan? Mikor és hol?

Számos kérdés vár feleletre. Miként sáfárkodtunk azokkal a javakkal, melyeket ránk hagyt?

Az első generáció elment, a második elmenőben van, az örökség megőrzése – immár nemzetközi erkölcsi támogatással – az utókorra marad.

De ne szaporítsuk a szót, váltsuk inkább tettekre. „Jobbítsuk meg magunkat. Egy nemzetnél sem vagyunk alább valóak.”

Tanár úr egyszer Carducci-t idézte: Aki 200 szóval mondja el, amit 20-szal is lehetett volna, minden gazságra képes.

*Vir iustus. Mindnyájunk Tanára! Segítsen bennünket odaátról!
Szeretetteljes üdvözlettel,*

az egész ország.

Az Esti dal, meghitt hangulata zárta le ezt a különleges, mindnyájunk számára megszívlelendő, gondolatsort.

A Nemzeti Örökség Intézetének főigazgatója, **dr. Fogarasi Katalin** köszöntőjében, méltatva Kodály Zoltán nagyságát, kifejtette annak a jelentőségét amit az Örökség Intézet a nemzet nagyjai érdekében tesz. Kodály: *150. genfi zsolttár* elhangzása után

dr. Hoppál Péter, Kultúráért felelős államtitkár mondta el beszédét.

Mélyen Tisztelt Kodály Zoltánné Péczeli Sarolta Asszony!

Tisztelt Szőnyi Erzsébet Művésznő, Tanárnő, Professzor Asszony!

Rektor Asszony! Elnök Urak, Emlékezők, Ünneplők!

Hölgyeim és Uraim!

Kodály Zoltán alakját méltó módon felidézni valószínűleg az utolsó pillanatokban, az utolsó években vagyunk, hiszen az Ő munkatársai, az Ő közvetlen környezete tud méltóképpen emlékeztetni minket arról, hogy milyen is volt a zeneszerző géniusz, zenepedagógus végzettségű, tudós alakja. Ezért is megrendülten állhatunk az 50. évfordulón napra pontosan itt a Farkasréti temetőben és hallgathatjuk Kodály munkatársának, választott munkatársának az emlékeit, és az intő utasítását, hogy hogyan kell a jelenkornak viseltetnie Kodály öröksége iránt. Ezért is igen fontos, hogy a XXI. században a kulturális intézmények, az oktatás, a zeneoktatás egész spektruma gondolja át, hogy Kodály írott és hangzó örökségéhez hogyan tud a mai posztmodern kor eszközeivel és kihívásai közepette is megfelelni. Ez a legnagyobb feladat Kodály örökségének ápolásában, újra és újra gondolásában.

Kodályt mindig újra kell tanulnunk, ahogy ő figyelmeztet bennünket: a műveltséget, a kultúrát sem lehet örökölni. Azt írja egy helyütt, hogy újra és újra meg kell szerezni, azért meg kell küzdeni minden újabb generációnak. És mi lenne a mai aktív generáció feladata, szent küldetése? Mi lenne más, minthogy valóban azt a súlyos és felelősségteljes örökséget újra kell tanulnunk, amelyet Kodály az ikercsillag Bartókkal, ők is már örökséghordozóként, Liszt örökségének hordozóként az akkori aktív generációnak átadtak Magyarországon és szerte a nagyvilágban. Merthogy megrendítő tény, és örülök, hogy a Zeneakadémia ezt időről-időre hangsúlyozza, hogy egy csodálatos nagy családja tagjai vagyunk mindnyájan. A Zeneakadémia alapító elnök, 1875-ös gesztusa, és „hírhedett zenésze e világnak bárhová jutsz mindig hű magyar” *Liszt Ferenc*, amikor mellett döntött, hogy élete utolsó időszakában szülőföldje iránt mutatja a legnagyobb hűséget.

És valóban a Párizsi Konzervatórium mintájára létre jöhetett a magyar zenei felsőoktatás első számú, és máig világhírű intézménye, a *Zeneakadémia*. És aztán Liszt tanítványai hogy viszik tovább és adják át ezt az örökséget és adják át a következő óriás generációnak, Kodályéknak és Bartókéknak, Dohnányiéknak és másoknak. Belegondolni is döbbenetes, hogy mi pedig itt mindannyian tanítványokként

hallhatjuk tehát, Kodály katedrára maga mellé választott munkatársának intését, és tanulhatunk, tanulhattunk, minden nap tanulhatunk Kodály tanítványaitól, attól a generációtól, akik ma már a dédunoka generáció. Mi tehát ükunokáknak mondhatjuk magunkat, kedves fiatalok és kevésbé fiatalok. Él ennek a tudata, hogy Lisztől vezethető le a magyar zenetörténet csodálatos nagy családfája és ebben kitüntetett szerepe van és volt mindig is Kodálynak. Még akkor is, ha az elmúlt 50 esztendőben nem feltétlenül és nem mindig méltóképpen tudtunk ennek az örökségnek megfelelni.

Mert voltak időszakok, amikor bizonyos témaköröket talán megfelelően hangsúlyozott az utókor, de voltak, amiket elsikkadni hagyott. És az elsikkadni hagyás évtizedeiben olyan súlyos deficiteket okoztak a Kodály örökség ápolásában, gondolkodásában, aminek az érdekében ma hitet kell tennünk az 50. évfordulón, hogy összefogunk, össze kell fogunk a kulturális intézményeknek, az oktatás teljes spektrumának, az óvodától a zeneakadémiáig. Össze kell fogni a Kormányzatnak, és össze kell fogni mindenkinek, aki a magyar kultúrát, a magyar művelődést fontosként tartja számon. Nem csak a saját élete, hanem a gyermeke és az utánuk következő generációk szempontjából is.

Mit tesz 50 év után a mai világ ennek a súlyos örökségnek az ápolásáért? Örülhetünk, és azt mondhatjuk, hogy azért a „nagyvilág” is látja és elismeri ennyi évtized után is ezt a gazdag örökséget, amikor azt tapasztaljuk, hogy az ENSZ oktatási és kulturális szerve az UNESCO, már két évvel ezelőtt Kodály évvé nyilvánította 2017-et, a nagymester 135. születésére, és 50. halál évfordulójára való figyelemfelkeltés gyanánt. És egy másik csodálatos eredmény a magyar kultúr-diplomácia sikere, győzelme, hogy íme, a világ szellemi kulturális örökségének részévé válhatott néhány évvel ezelőtt a *Kodály-módszer*. Ez egy olyan hallatlan felelősség és büszkeség minden magyar ember számára, amely felelősséggel feladatunk van, és a büszkeséggel valóban jól és helyesen kell sáfárkodnunk. Ez az utókor nagy és szent feladata és küldetése. És igen, ahogy a Tanárnő említette, itt vannak a kérdések a mindennapjaink munkálkodásában.

Mi lesz, és hogy integrálódik a mindennapi éneklés kicsiny gyöngyszeme a mai oktatási rendszerbe? Hogyan lesz a magyar népdal a táncházmozgalom hullámvölgye és újraívelése időszakában mindenki kincsévé? Tudunk-e a magyar népdal napjában megegyezni és adni egy kitüntetett pillanatot az év 365 napjából ennek az ügynek? És valóban, tudjuk-e a széles körű, a teljes társadalom figyelmét akár televíziós műsorokon keresztül is odaforítani, hogy az érték az mindig magasba emel, és Kodály soha nem alkudott meg. Mindig és mindenkor az értéket mutatta fel, és mindig az érték mellé gyűjtötte tanítványait és követőit.

Professzor úr a Zeneakadémián mindig azt mondta, hogy ne idézzék Kodályt, hanem olvassátok és műveljétek. Ez a feladat hárul

mindannyiunkra napjainkig, és ha ennek eleget tudunk tenni, akkor bízhatunk abban, hogy azok az évről-évre ismétlődő, konokul ismétlődő események, mint a ma esti *Mátyás Templomi* latin Requiem, mint a Zeneakadémia vállalása, hogy Kodály termet avatott, hogy vannak iskolák ahol csodálatos módon emlékeznek. Nemcsak emlékeznek, hanem művelik magas szinten nemcsak a Kodály módszert, hanem azt a nagy repertoárt, amit a mestertől kaphattunk.

Ki-ki a saját területén, kell hogy elvégezze a rá háruló feladatokat. És itt szerepe van, és szerepe lesz a Tudományos Akadémiának, és a Művészeti Akadémiának és bizony vállalást kell tennie Magyarország Kormányának is. Ezért mondom örömmel, hogy a Kormány előtt van egy olyan nagy gondolkodási ív, amelynek kiinduló eleme lesz a Liszt-kultusz újragondolása, hogy hogyan tudjuk a Budapest brandet, a márkanevet úgy megemelni a világban, hogy az mindenki szemében összefolyjon Liszttel. És ennek érdekében számos fejlesztésre készülünk a Zeneakadémián, és szerte a városban. És ehhez kötődik, és ebbe ágyazódik bele, ehhez kapcsolódik a Kormány előtt heverő másik előterjesztésünk, amelyet az itt jelenlévő intézményekkel közösen alkotunk meg, hogy az idei év újrainduló nagy programnak az első esztendője legyen.

Induljon el a Kodály-Program, amely felöleli a magyar zeneoktatás újragondolását, benne az éneklés szerepét, felöleli a zenei felsőoktatás szerepét és helyzetét Magyarországon, annak kisugárzását Európában és a világban, és magába foglalja azokat a programokat, rendezvényeket, eseményeket, amelyek az idei kerek esztendőhöz kötődnek. Így most a Kodály-Program első üteme kaphat egy 1 milliárd 486 millió forintos támogatást azon programokra, amelyeket az intézmények javaslatként vetettek a Kormány asztalára. Ez pedig tartalmazni fog jeles koncerteket, konferenciákat, kiállításokat, versenyeket, rendezvényeket, nagy pályázatokat, oktatói ismerterjesztő programokat, mester kurzusokat, kiadványokat, CD-ket és könyveket, filmeket, közművelődési eseményeket, és nemzetközi programokat.

Azt gondolhatjuk, ha mindannyian valóban hitet teszünk amellett, hogy ez az örökség felelősséget és feladatot ró mindannyiunkra akkor talán a Mester is úgy gondolhatja, hogy nem méltatlan örökösei vannak szerte a hazában, hanem talán megpróbálhatunk felnőni ahhoz a nagy feladathoz amit ránk hagyományozott:

Amennyi fűszál van a tarka mezőben annyi áldás szálljon mesterünkre!

(Az előadás hangfelvételtől gépelve került közlésre)

Dr. Vigh Andrea a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem rektora, ünnepi beszédében bejelentette, hogy emlékezetessé téve e nap jelentőségét, Kodály Tanár Úr egykori tantermét, a **Zeneakadémia 15-ös termét Kodály teremnek nevezték el.**

A megemlékezést vezető narrátor *Mohay Gábor* – névszerint felsorolva – az előre elhelyezett koszorúk előtti főhajtásra kérte fel a jelenlévőket, ezalatt a nőikar Kodály gyűjtötte népdalokat énekelt.

A Himnusz közös éneklésével fejeződött be a méltó megemlékezés.
szerk.

Ahová csak a zene világít be Szentmisét mutattak be Kodály Zoltán halálának évfordulóján

Március 6-án ünnepi szentmisében és az azt követő zenei áhítattal emlékeztek Kodály Zoltánra halálának ötvenedik évfordulóján. A szentmisét Snell György esztergom-budapesti segédpüspök celebrálta. Az eseményt megtisztelte jelenlétével Kodály Zoltánné Péczely Sarolta is.

Gregorián mise keretében adtak hálát Kodály Zoltán életéért és munkásságáért halálának ötvenedik évfordulóján, a *budavári Nagyboldogasszony- Mátyás Templomban*. A templomot megtöltötték az ünnepen szolgálatot teljesítő kórusok tagjai, hozzátartozói, barátai és zeneszerető emberek, Kodály Zoltán tisztelői. Az ünnepi szentmisét megelőzően közös énekpróbát tartottak az énekes szolgálatban részt vevő kórusok karnagyainak vezetésével, akik a templomba érkező hívek számára kiosztott kották segítségével vonták be a zeneművek megszólaltatásába a jelenlévőket.

A szentmise állandó részeit Kodály Zoltán *Magyar miséjének* (1966) tételei adták, így a Kyrie, a Sanctus, a Domine Deus és végül a szentmisét záró Gloria tételeket a kórusokkal együtt a hívek is énekeltek. A liturgia kezdetén felcsendülő *Dies irae* középkori latin szekvenciát is felváltva szólaltatták meg: a páratlan versszakokat a Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola *Sapszon Ferenc* által vezényelt vegyeskarának tagjai, míg a páros versszakokat *Varga Lászlónak*, a Váci Székesegyházi Kórusiskola gyermekkara vezetőjének irányításával a szentmisén részt vevő hívek énekeltek, ezáltal a szentmise zenei értelemben is közösségi eseménnyé vált.

A szentmisét celebráló *Snell György* szentbeszédében a hálaadásra irányította a jelenlévők figyelmét, hiszen Kodály Zoltán személye, munkássága halála után fél évszázaddal is sokakat egybehív, elevenen él közöttünk. A segédpüspök Kodály-idézzel folytatta mondandóját: „A zene lelki táplálék, és semmi mással nem pótolható. Aki nem él vele, az lelki vérszegénységben él és hal. Teljes lelki élet zene nélkül nincs. Vannak a léleknek régiói, melyekbe csak a zene világít be.”

Snell György hangsúlyozta, hogy Kodály Zoltán a 20. század egyik nagy alakja volt, a közéletben is fontos szerepet töltött be, azonban soha nem volt megalkuvó. Mindig megmaradt hívő katolikus embernek, minden körülmény között. A püspök külön hangsúlyozta Kodály egyházzenei munkásságát, „amelytől emelkedik a lelkünk”. Végül felidézte személyes ifjúkori élményét: a szentesi gimnázium végzős diákjaként 1967. március 6-án egy osztályfőnöki órán értesült Kodály Zoltán haláláról. „Néma csend, senki nem tudott megszólalni; a mi életünknek része volt,

ahogyan így van ez most, ötven évvel később is. Amikor felajánljuk a szentmisét lelki üdvéért, egyben hálát is adunk érte” – fogalmazott Snell György prédikációjának végén, majd az ismert Kodály-mondatot idézte: „Legyen a zene mindenkié!”

Kodály óhaja a Mátyás-templomban ezen az estén megvalósult: nemcsak a részt vevő kórusokat, hanem minden zenét szerető embert arra hívtak, hogy a liturgia, a közös áldozat ünneplésébe szívvel, lélekkel, énekkel is bekapcsolódjon. A szentmise könyörgéseiben is kifejeződött a közös imádság vágya, hogy Kodály művein keresztül minél többen dicsőítsék Istent.

Az emlékmisén zenei szolgálatot teljesített a Schola Gregoriana Budapestinensis *Béres György*, a Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola vegyeskara *Sapszon Ferenc*, a Pannonia Sacra Katolikus Általános Iskola kamarakórusa *Blazsek Andrea*, a Váci Székesegyházi Kórusiskola gyermekkara *Varga László*, a Mátyás-templom énekklara *Tardy László* vezényletével. Az Andor Ilona Ének-zenei Általános és Alapfokú Művészeti Iskola gyermekkarát *Tamási Kinga Johanna* vezényelte.

FOTÓ: MERÉNYI ZITA

A szentmisét követő zenei áhítaton elhangzott többek között a Pannonia Sacra iskola kamarakórusának előadásában Kodály *Öt Tantum ergo gyermekkarra és orgonára* című műve, a Kodály Zoltán Magyar Kórusiskola vegyeskara pedig az ötven éve elhunyt zeneszerző *Jelenti magát Jézus* című művét, valamint az *Újlesztendőt köszöntő* című, nagyszalontai népdal alapján írt kórusművét énekelte.

Várkonyi Borbála/Magyar Kurír

Kodály évforduló Nyíregyházán

A SZABOLCS-SZATMÁR-BEREGYEI
BESSENYEI KÖR
MAGYAR ESTJE
1926. NOVEMBER 6-Ó

MUSOR:

A szerky del. Fekete. Turja: Kodály Z.

DALOK:

1. Mária Anja
2. Hármas énekes
3. Hármas énekes
4. Hármas énekes
5. Hármas énekes
6. Hármas énekes
7. Hármas énekes
8. Hármas énekes
9. Hármas énekes
10. Hármas énekes
11. Hármas énekes
12. Hármas énekes

Tisztelt Emlékező Közönség,
kedves Beszenei- és
Kodály Társasági tagok!

Egy időutazás részesei leszünk a ma esti hangversenyen, mikor felidézzük a 90 éve történeteket, és egy időutazásra hívom Önöket én magam is. Képzeljük el, hogy 1926-ot írunk. Egy évtizede még ropogtak a fegyverek az Isonzónál, és alig több mint fél évtizede írták alá a trianoni diktátumot. Az ország a revizionizmus lázában ég.

Klebelsberg Kunó a Bethlen kormány kultuszminisztere a válásból kivezető utat a kultúra, a műveltség fejlesztésében látja. Talán nem véletlen, hogy annyi jeles alkotás született ebben az időszakban magyar embertől a tudomány, a sport vagy akár a zene területén. Gondoljunk csak Bartók Béla és Kodály Zoltán munkásságára, akik a sajátosan magyar zenei kultúrájukra hívták fel a világ figyelmét. Ráadásul az elcsatolt területek gazdag, és eddig ismeretlen ősi zenei anyagát gyűjtötték, dolgozták fel, és mentették át az utókor számára.

A Magyar Kodály Társaság
Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Igazságszolgálat,
a Válszándor Zenei Alapítvány Művészeti Iskolája,
és a
Beszenei György Irodalmi és Művelődési Társaság

**2016. november 7-én,
hétfőn 17 órakor**

HANGVERSENYT
terjedez

KODÁLY ZOLTÁN és BÁSILIDÉS MÁRIA
NYÍREGYHÁZI KONCERTJÉNEK
90. ÉVFORDULÓJA
alkalmából a
KORONA SZALLÓ MAGOTTÉRMEBEN,
melnye szeretettel meghívjuk Önt és kedves családját.

A hangverseny előtt koszorút helyezünk el az épület homlokzatán lévő emléktáblánál.

Magánykísérlet tart: **DR. KÜHNNER ÉVA** a Beszenei Irodalmi és Művelődési Társaság elnöke.
Közreműködnek a Válszándor Zeneiskola népszerű tanácskabin vezetői: **Ágoston Ágnes** és **Tar-Trencsényi Tímea** vezetésével.

A rendezők köszönetüket fejezik ki a Korona Szálló vezetésének, hogy a teljes esemény megrendezését az épület helyszínén lehetővé tették.

Az 1926. november 6-án
elhangozt székely dalokat

KAZÁR TICSIÁNA
énekes, zongorán kísérőműködik

**TIRPÁKNÉ LIZÁK
TEODÓRA**

Egy kicsi macskája
Három árva
Szomorú kislánok
Egy nagyvilági bolha
Kis béna elevenei
Az hol én élnemegyek

Kodály előadása: **TIRPÁK FERENC** olvassa fel

Köszönetnyilvánítás
Tölem a nap úgy telik el
Mónár Anna
Asszony, asszony

A művelődés fontos terepei voltak az olyan egyesületek is, mint a Beszenei Kör. 1926 januárjában éppen új igazgató választmány kezdte meg működését Kállay Miklós főispán – későbbi miniszterelnök – vezetésével, gazdag programkínálat mellett. Januárban nagyszabású Vörösmarthy-megemlékezést tartottak a Városi Színházban. A képzőművészeti szakosztály képző- és iparművészeti kiállításokat szervezett a megyeháza nagytermében. A szabadliceáris szakosztály pedig változatos témájú előadások tucatjaival várta az érdeklődőket. A leggazdagabb programmal azonban a zenei szakosztály rukkolt elő Bencs Kálmán polgármesterelnök vezetésével. Külföldi mintára bérletes hangversenysorozatot indítottak világhírű magyar és külföldi művészek részvételével. A klasszikusok mellett másorra tűztek kortárs zenei újdonságokat is.

A bérletsorozat legfigyelemreméltóbb koncertjére 1926. november 6-án került sor.

A „Magyar est” vendégei az alig néhány éve országos hírnevet szerzett *Kodály Zoltán* és a kor ünnepelt énekművésze *Bazilidesz Mária* voltak. A helyi sajtó szerint ez a Kodály est városunkra terelte az európai zenei közvélemény figyelmét. Ha talán nem is irányította Nyíregyháza magára az egész világ figyelmét, de hogy nagy jelentőségű esemény részesei voltak a jelenlévők, az biztos. Ez a „Magyar est” azonban más volt, mint a Bessenyei Társaság korábbi „Magyar est”-jei, ahol általában műdalok, megzenésített versek, magyar szerzők kamaradarabjai voltak műsoron. Igazi magyar zenével ugyanis korábban még nem találkozott a nyíregyházi publikum.

Az az est más volt azért is, mert nemcsak zenét hallhattak a jelenlévők, hanem Kodály egy felolvasást is tartott gyűjtéseinek, új kutatásainak eredményeiről. Ez a valóságos „szent beszéd” – ahogy a Nyírvidék újságírója fogalmazott – bemutatta a közönségnek az originális magyar népzenet, annak fejlődési útját, jelenét és jövőjét. Érzékeltette, hogy ez a zene megérdemli, hogy felkarolják, foglalkozzanak vele.

Kodály mondandóját *Bazilidesz Mária* illusztrálta énekével, akit maga a mester kísért zongorán. A művésznő 11 székely népdalt szólaltatott meg Kodály gyűjtéséből. A rendezőség a dalok szövegét előre kinyomtatta – így a közönség nemcsak figyelemmel kísérhette a szöveget, hanem azt emlékként haza is vihet.

Kodály, küldetésének tekintette nemzetünk eredeti zenei kincsének megismertetését a széles publikummal. Népdalfeldolgozásait 1925-től az Operaház dalestjein mutatta be. Ez, az igazi magyar népzenet megismertető koncertsorozat aztán vidéken folytatódott. A helyi sajtó szerint ennek a vidéki sorozatnak első állomása volt városunk. És ha az elsőség némi zsrnaliszta túlzás is, elmondhatjuk, hogy az 1926-os teltház, nagy sikerű koncerttel Nyíregyháza valóban az ország zenei életének az élvonalába került.

Ahogy ott van ma is! Hiszen nívós programokkal várja a zenekedvelőket a *Kodály Társaság*, népes közönsége, vannak a *Filharmóniai* hangversenyeink, és a világ minden részére elviszi hírünket a *Cantemus Kórus*.

Ne feledjük azonban, hogy ennek a gazdag zenei életnek az alapjait a *Bessenyei Kör* tette le gazdag zenei programjaival és azzal, hogy 1939-re életre hívta a városi zeneiskolát, ahol zeneértő és zenét művelő polgárok megismerhették a muzsika világát. E zeneiskola szervezője és első igazgatója pedig ki más lehetett volna, mint egy Kodály tanítvány *Vikár Sándor*. Kodály, Nyíregyháza és Szabolcs szoros kapcsolatban van egymással.

Kérem tisztelegjünk a mester és a 90 évvel ezelőtt lezajlott rangos esemény előtt! Köszönöm figyelmüket!

dr. Kührner Éva
a Bessenyei Társaság elnöke

Gyászol a Magyar Kodály Társaság
2017 januárban három Örökös Tiszteletbeli
Tagunktól vettünk búcsút
Mohayné Katanics Mária
Dr. Legányné Hegyi Erzsébet
Erkel Tibor
Emléküket tisztelettel őrizzük!

Legányné Hegyi Erzsébet emlékére

Legányné Hegyi Erzsébet Nagykanizsán született 1927. november 4-én. Tanulmányait a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán végezte 1946 és 1951 között, Zongora- és Karvezető-Énektanárképző szakon.

1951-től tanított a Zeneakadémián, az intézménynek 1980 óta egyetemi tanára volt. 1970 óta hazai és nemzetközi Kodály-tanfolyamokat vezetett tizenegy amerikai egyetemen, Angliában, Dániában, Japánban és a kecskeméti Kodály Intézetben. A Kodály-módszer szellemében számos pedagógiai művet, szolfézsgyakorlat-gyűjteményt, példatárat, módszertani munkát, elméleti tanulmányt publikált.

A Zenetudományi szak hallgatói, 1953-ban.

*Gábrly György, Hoffer Péter, Székely András, Vikár László, Pernye András,
Tóth Margit, Kárpáti János, Bónis Ferenc, Olsvai Imre.*

Vendéghallgató: Hegyi Erzsébet

Ísmét eltávozott közülünk egy valódi Mester: életének 90. évében, 2017. január 24-én elhunyt *Legányné Hegyi Erzsébet*, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem és a Weiner Leó Zeneművészeti Szakközépiskola egykori tanára.

Félszázaddal élte túl pályájának talán legmeghatározóbb Mesterét, Kodály Zoltánt. A magyar szolfézs- és zeneelmélet-oktatásban nélkülözhetetlen – kivételes precizitásuk, módszerességük, tartalmi dimenzióik révén

voltaképp egyedülálló – könyvek, kötetek szerzője (illetve összeállítója) volt. Általában is generációk nevelőjeként emlékeznek meg Róla: mint *nevelőről* – a szó legszorosabb értelmében. Szerencsére megérhette még a kiemelkedő pedagógiai tevékenységéért járó okleveles elismerést a Magyar Művészeti Akadémia jóvoltából (2014).

E sorok írója is azok között lehetett, akik látogatták óráit. Gondolkodása mindig rendszerszerű volt, abban a szellemben, amit mestereitől ezen a téren elsősorban *Bárdos Lajostól* – örökölt – és örökített is tovább. Ennek teljessége és tágassága vezette mindenkor, járjon bár részint kitaposatlan utakon. Holott a rendszerszerű gondolkodás lehetősége – egyben áldása – igen keveseknek adatott meg éppen akkor: a „nagy felbomlás” korában.

Hit kellett hozzá. Oly időkben, melyeket sokkal inkább a szkepszis hangja uralt. Példát nyújtott szerénységből, alázatból; hűségből a hagyományok, elődeinek szellemi hagyatéka iránt. A valódi Mester életével is mintegy utat mutat, s Ő ezt tette. Csöndes elmélyültségével, elkötelezettségével mindannak a legélesebb ellentétét megtestesítve, s követhető példát is fölmutatva ily módon, amit az önmegvalósítás bővületében élő közelmúlt – és ugyanúgy a vergődő jelen – harsány jelszavai csak magukban sűrítettek-sűrítének. Márpedig önmegvalósítóból nem lesz igazi Mester, legföljebb olyasvalaki, aki újabb és újabb fajta tülekedések számára teremt távlatot. Óvé a lárma – a Mesteré a csönd. De az önmegvalósító egoizmus korának is vége szakad egyszer.

Legányné Hegyi Erzsébet, s a maguk területén mindenkor alázattal *szolgálók* példája, élő mécsesként világít most is: akkor is majd. A valódi jelentőség pedig bizvást szemtávolságon belülré kerülhet egy emelkedettebb korban.

Emlékét tisztelettel őrizzük!

Sziklavári Károly

Mohayné Katanics Mária búcsúztatására

*Mert minden csönd más, – minden könny, – vigasz,
Elfut a perc, az örök idő várja,
Lelküink, mint fehér kendő, leng utána,
Sokszor könnyünk se hull, szívünk se fáj.
Hidegen hagy az elhagyott táj,
Valamitől mi mindig búcsúzunk.*

(Reményik Sándor: Mi mindig búcsúzunk- záró sorok)

*Szeretve tisztelt Gyászoló Család, tisztelt Főapát Úr,
drága Kamarások, kedves Barátaink!*
Mohayné Katanics Mária, életének 88. esztendejében
tért meg Teremtőjéhez.

Sokan állunk itt, és nehéz megszólalni. Pedig szomorú belenyugvással, már jó ideje készültünk Mária néni távozására, hiszen tudtuk, hogy régóta hordta a súlyos betegség keresztjét. Mégis, amikor megérkezett a biztos hír a haláláról, – elfogyott a lélegzetünk: szeretett tanárunk, karnagyunk szíve állt meg. Olyan művész földi pályája ért véget, akit sok-sok próbatétellel, de bizonyosan még több örömmel áldott meg az Úristen. Ő a fájdalomából is, örömeiből is bőségesen adakozott mindnyájunknak.

Mária néni életművét, szárnyaló szellemét és muzsikáját nehéz néhány szóban megidézni. Most óvatosan szedegetjük össze emlékeinket, a fényképeket, a hangzó perceket, a közös esztendőik tanú jeleit...

Kroó György 1980-ban írta egy hangverseny kritikájában:

„Talán Kodály Pünkösdőljője képviseli legteljesebben azt a sokféle értéket, amellyel Katanics Mária kórusa szolgálja a magyar művelődés ügyét.”

Breuer János pedig így fogalmazott 2000-ben:

„Legnagyobb énekkari művésziünk ő. Ha mérhető bárkihez, – egyáltalán, – olyan óriásokhoz, amelyen a hagyomány-teremtő Bárdos – Vásárhelyi nemzedék volt.”

Katanics Mária számára meghatározó élményt jelentettek tanárai, akiknek a tudását, emberi nagyságát rajongva tisztelte. Zeneakadémiai éveit során találkozott Kodály Zoltánnal, Bárdos Lajossal, Lajtha Lászlóval. Mindnyájuktól megtanult mindent, amit később, érett művészként, a személyes hit pecsétjével adott tovább tanítványainak. Sztojanovics Adrienn, Szőnyi Erzsébet, Andor Ilona, Bárdos Lajos, Vásárhelyi Zoltán és Forrai Miklós karvezetői példája edzette meg ezt a gyémánt tisztaságú, magas hőfokon izzó zenészt. Mária néni életművét mély hite és sugárzó család-szeretete tette teljessé.

Kodály Zoltánnal a tanítványi kapcsolaton túl személyes barátság kötötte össze. A közlől megtapasztalt zenei nevelési eszmék teljessége egy életre elkötelezte őt a kodályi zenepedagógia és a magyar zeneoktatás ügye mellett. Mestere elképzelései alapján alakította ki tanítási módszereit, amelyeket szakmai kurzusokon mutatott be itthon, Európában, Japánban és az Amerikai Egyesült Államokban, – mindenütt kirobbanó sikerrel. Nyilvános tanítási óráinak példáját, szakmai tanácsait mindenütt nyitott szívvel fogadták a fiatal tanárok. Katanics Mária jelentős közéleti szerepet vállalt a Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetségében, a KÓTÁ-ban. A Művészeti Bizottság és az Elnökség tagjaként, később a szervezet tiszteletbeli elnökeként bőséges tapasztalataival gazdagította kollégáit.

Tanári munkája mellett hosszú évtizedeken át vezette, és világhírű együttessé nevelte a *Szilágyi Erzsébet Nőikart*, a „Kamará”-t, amellyel számtalan koncert-utat tett, fesztiválok és versenyek előkelő díjait hozta haza. Emellett több hivatásos zenei együttesnek is vendégkarnagya volt. Szerencsénkre, Rádió-TV – és lemezfelvételek sora örzi Katanics Mária muzsikáját. Áradó zeneiség és szuggesztív erő jellemezte művészetét, és ez ámulatba ejtette a zenei világot, ahonnan száz és száz vendég látogatta Mária néni óráit, olyan kiválóságok is, mint Pablo Casals és Yehudi Menuhin.

Kitüntetései között talán a Bartók Béla-Pásztory Ditta-díj töltötte el őt a legnagyobb büszkeséggel, amelyet muzsikus társainak tisztelete és megbecsülése alapján, a zenei szakma képviselői szavaztak meg számára.

Csodálatos családját látva sokunknak adott hitet, hogy elmélyült, felősségteljes művész egyben szerető családanya is lehet, ha ezt a kivételes szerepet szilárd hittel, mély alázattal és fáradhatatlan energiával éli meg. Nagytudású, egyenes jellemű ember volt. Bölcs belátással fogadta el elődei tanácsát, de sokszor nyílt vitát is vállalt, ha úgy érezte, hogy méltatlan kritikákat kellett kiigazítania. Sajnos, ilyenekből neki is jutott.

Mária néni szenvedélyes tanár volt, nemzedékeket nevelt a cinkotai és számbéki képzőben, a Szilágyi Erzsébet Gimnáziumban, a Marczibányi téri Kodály Iskolában, majd az ELTE Zenei Tanszékén és a Zeneakadémián. Halk beszédével, szuggesztív egyéniségével, magvas gondolataival mindenkit lenyűgözött. Nem lehetett nem figyelni rá. A zenedarabok mélységéit őszinte hitvallással, sokszor irodalmi és képzőművészeti párhuzamokkal világította meg. Nem csak a zeneértő növendékek csüngtek a szavain. Mindenki zeneszerető lett még akkor is, ha nem járt az iskolai kórusába, vagy a Kamarába. Élménnyé tette a tanórákat, kitágította a hallgatóság horizontját. Bemutatása nyomán felejthetlenné vált egy-egy zenemű, és ezzel életre szóló értékrendet alapozott meg a fiatalokban.

Magam soha nem felejttem el a Bartók „Kékszakállú herceg vára” című operáról tartott óráit. És sokan nem felejtjük azokat a kórus-próbákat sem, amikor Kodály „Csalfa sugár”, Bartók „Párnás táncdal”, vagy Karai József „Csak azért szerettem” című drámai kórusműveit tanította nekünk. A Kodály „Árva vagyok” fájdalom végsőikig feszítette állóképességünket, és a hangversenyen összeszorult a torokkal igyekeztünk végigénekelni a művet. Máskor a legszentebb szerelmi vallomás zenéjét formálta meg Szőnyi Erzsébet „Canticum sponsae” című művében. Mély istenhitéről Bárdos „Ave maris stella” vagy Kodály „Ave Maria” című motettájában tett tanúságot. És természetesen, nem hiányzott a palettáról a Kodály Táncnóta vagy a Bárdos Dana-dana duhaj jókedve sem.

Mit tanultunk tőle a gimnáziumban, a Kamarában, az egyetemen, a tanári szobában? Mindenekelőtt, emberséget. Megtanultuk tőle egymás föltétlen tiszteletét. A művek betanulásánál a megalkuvás nélküli igényességet, a szöveg jelentésének hittel vállalt kibontását, a nyelv szépségének dicséretét, – lett légyen az bármely nyelven írt kompozíció. Megtanultuk az énekhang ápolásának fontosságát, a nőikar zengő akusztikájának titkait. A zenei formák világos megrajzolását, a műfaji- és korszakbéli stílusjegyek tiszteletben tartását, az érzelmi kifejezés közvetlenségét és szabadságát. Megértettük az előadóművész szerepének fontosságát is, hiszen a zeneszerző szándékát, a mű esztétikai értékeit és a karvezető érzelmeit nekünk kellett tovább sugározni a hallgatóság felé.

Ehhez bizony fegyelem, sok gyakorlás és közös akarat kellett. Mária néni ezt az igényt teremtette meg bennünk, és mi örömmel vetettük alá magunkat az ő zenei vezetésének. Miért is? A közös munka szépségéért, a szívet melegítő hangversenyek élményéért. Személyének varázsa

máig hat tanítványaiban, kollégáiban és a Kamarában. Egyik énekesünk ezt írta a napokban:

„A KAMARA él, és élni fog, amíg ketten életben vannak közülünk.”

Igen, Mária néni emlékét mindnyájan megőrizzük. Életszentsége kihatott a pályánkra és a családjunkra is. Hiányát nem tudjuk pótolni, de nem felejtjük el ragyogó, mosolygó tekintetét, mert bearanyozta a vele töltött esztendőket.

Köszönjük neki!

A család emlékezete szerint,
Mohayné Katanics Mária „Utolsó napjai a szenvedés ellenére is szépek voltak, mert számára csak a szeretet maradt, – de az maradt,– egyre erősödő és tisztuló formában /mértékben/. Aki a szemébe nézett, tapasztalhatta, hogy a „kapuban állva” átsugárzik rajta mindaz, ami Ott vár Rá.”
(Keresztes Ilona)

Búcsúzzunk Mária nénitől a Bartók műből ismert népi jókívánsággal, hiszen ő is biztosan ezt üzenné:

„Kívánom, az Isten áldja meg kendteket, szerencsétlenségtől ójja mindenünet, Szíveteket soha bánatba ne ejtse, Nemzetemet soha semmi baj ne érje!”

Mária Néni, nyugodjék békében, Amen!

Kollár Éva

(Elhangzott 2017. február 9-én a Farkasréti temetőben)

Erkel Tibor emlékezete

Pályatársai, egykori növendékei, kollégái nevében megrendülten búcsúzunk Erkel Tibor zongoraművésztől, zeneakadémiai tanártól, zenei rendezőtől, számtalan közéleti tisztség hű betöltőjétől, aki 2017. január 28-án távozott el közülünk az égi hazába.

Erkel Tibor nem könnyű örökséget kapott, amikor 1934-ben Erkel Ferenc egyik leszármazójaként és nevének örököseként a két világháború közötti Magyarországon egy Hajdú-Bihar megyei kistelepülésen, Csökmön a világra jött. Közvetlen felmenői ugyan kegyelettel viselték az Erkel nevet, de nem voltak muzikusok. Róla azonban már egész kisgyermek korában kiderült, hogy zenész lesz ő is, mint rokonai, családtagjai közül oly sokan. Csakhogy Kodály országában egy olyan kistelepülésen, ahol ő gyerekeskedett, a módszeres zenetanulásnak még nem voltak adottak a feltételei. Beszélgetéseink során többször utalt rá, milyen kemény próbák ment át, mennyit dolgozott, gyakorolt, mire zenei pályája a megfelelő tanintézmények, tanárok közelébe került. Olyan „utipoggyász” volt ez, mely egész életében különösen érzékennyé tette őt a vidékről, hátrányos helyzetből induló növendékek sorsa iránt.

Az Erkel családnév amennyire jó ajánlólevél volt a pályán, legalább annyira súlyos teherként is jelentett a számára. Úgy érezte, tőle mindig többet várnak. S ő hamarosan vállalta is a rárótt szerepet. Családjából kiválva egészen kimagasló tehetséggel vállalta Erkel Ferenc zenei és szakmai hagyatékának korokon átívelő országos és nemzetközi képviseletét.

Jómagam először zenetudományi szakos hallgatóként zeneakadémiai zongora záróvizsgám elnökeként ismerkedtem meg vele. Erre a vizsgára egész éven át nagyon komolyan készültem, gyakoroltam. Ma is emlékszem, ahogy Erkel tanár úr a bizottság elnökeként kezdeti elfogódottságot feloldotta. Kezébe vette az indexemet, majd meglepetten megkérdezte: „Maga az? Hiszen látásból már jól ismerem Katit a koncertekről.” Átadtam a vizsgaműsoromat, majd a kötelező Wohltemperiertes után az előadási darabok közül Beethoven Op. 14-es E-dúr szonátáját kívánta meghallgatni. Az I. tétel expozíciójának a végén már le is állított. „Elég is. De hiszen Kati maga nagyon jól zongorázik. Jeles.”

Még a 80-as években a Magyar Rádió zenei szerkesztőségében kerülünk egyszer legközelebb munkakapcsolatba. Ő volt a Stúdióban a zenei rendezője egy olyan 20 perces „Zenei Lexikon” c. műsornak, melynek én voltam a szerzője, előadója. A Tanár Úr zenei rendezőként – a zenei illusztrációk elhelyezésére vonatkozóan – egész részletes szakmai tanácsokat adott. Ha 20 perces egy zenei műsor, mikor kell az első zenei részletnek megszólalnia. És az maximum hány perces lehet? Mikor és hogyan kell az illusztrációt úgy „elűsztatni”, hogy az én előadásom, a szöveges-tartalmi részek ne essenek szét. És ha az a részlet több mint 3 perces lenne, mit szól majd ehhez a Szerzői Jogvédő. És így tovább. A szakmai professzionalizmus és a tanító szándék áradt minden szavából. Sem előtte, sem utána én ilyen komoly felkészítést egy rádióelőadás megszerkesztéséhez nem kaptam senkitől.

1989 júniusától a Széchenyi Könyvtár Zeneműtárában tudományos munkatársként az ott őrzött Erkel-hagyaték egyik gondozója lettem. Azé az Erkel-hagyatéké, mely Erkel Ferenc utolsó intézményalapító mozdulataként a zeneszerző szándéka szerint nem a Zeneakadémia könyvtárába, hanem a Széchenyi Könyvtárba került, s alapja lett az 1924-től önálló különgyűjteménnyé váló Zenei Osztály, a későbbi Zeneműtár megalakulásának.

1993-ban engem ért az a megtiszteltetés, hogy Erkel halálának 100. évfordulója alkalmából az Erkel centenáriumi kiállítás főrendezője legyek. A Tanár Úr olvasóként rendszeresen bejárt a könyvtárba, és felmérte, hogy a rendszerváltást követően melyek lehetnek az Erkel-hagyaték gondozásával kapcsolatos legfontosabb országos feladatok. Bízott, hogy lépjek be az 1989-ben megalakult Erkel Társaságba. Itt *Bónis Ferenc*cel, a Társaság elnökével együtt hatalmas feladatokat végeztek.

Erkel Tibor, szinte stratégaként minden létező alkalmat megragadott, hogy munkatársakat neveljen Erkel Ferenc örökébe. Szinte mindenütt megfordult, hangversenyeken, operaelőadásokon, kiállításokon, művelődési házakban, templomokban és tudományos konferenciákon, ahol Erkel nevében valami fontos dolog történt. Ő maga zenei rendezőként, tudományos munkatársként állt be a fő feladatokba. Hogy Erkel szellemében Magyarország zenei kultúrája, a 19. század méltatlanul háttérbe szorított, elfelejtett romantikus öröksége ismét újraéledjen és a magyar kulturális örökség szerves, máig ható részévé váljon.

Erkel Tibor pályafutását a szegedi konzervatóriumban kezdte zongora- és kamarazene-oktatással. 1964-től ötven éven át a Zeneakadémián tanított, 1969-től tanszékvezető egyetemi tanárként. Lendvai Ernő Bartók-kutató hívására 1963-ban a Magyar Rádióhoz került, amelynek előbb zenei rendezője lett, majd 1992-ig zenei fősztályvezetője volt.

Munkásságát 1986-ban Erkel-díjjal, 2012-ben a Magyar Érdemrend Lovagkeresztjével ismerték el. Ugyanabban az évben Újpest díszpolgára

lett. Az Erkel Ferenc Társaság alapító tagja, alelnöke volt, majd örökös tiszteletbeli alelnöke lett.

Mindennapi harcaiban hú társa volt felesége, Márta, aki példás szeretettel vett részt az Erkel nevéhez köthető rendezvényeken, és tiszteletreméltóan összefogta a hatalmas, sokágú történelmi családot. András fiuk tragikus betegsége, majd elmenetele óta az elmúlt években a Tanár Úr fokozatosan visszavonult.

Erkel Tibor halála a magyar zenei élet pótolhatatlan nagy vesztesége. Emlékét kegyelettel megőrizzük.

Szőnyiné Szerző Katalin

Kodály és a XXI. század

Konferencia az ELTE Tanító és Óvóképző Karán

Hetedik alkalommal rendezett konferenciát az ELTE Tanító- és Óvóképző Karának Ének-zenei Tanszéke 2017. január 26-án. Igaz, csupán egynapos, ám annál sűrűbb és gazdagabb programmal.

A témaválasztás sok szempontból aktuális: a Kodály-év keretében, a tanszék irányának megfelelően rátekinteni Kodály pedagógiai életművére, annak aktualitására. Nem írhatjuk és nem is tűzték ki célul a szervezők, hogy a konferencia „áttekinti” a kérdést, hiszen ekkora örökséggel jó gazda módjára bánni permanens feladat; egynapos rendezvény még a tartalomjegyzékéhez is kevés. Felelősségteljesen közelíteni hozzá viszont sokféleképp lehet, a sok közül utaljunk most csak Dobszay László *Kodály után* című könyvére. Ennek a konferenciának is, mint az említett könyvnek, számtalan más írásnak, katartikus Kodály-koncertnek, filmsikernek a közelmúltban, vagy legújabban a módszer által kivívott nemzetközi elismerésnek, egyik fontos üzenete: hogy 50 évvel Kodály halála után, sem a művészet, sem a pedagógia *nincs Kodály után*, akkor sem, ha időről időre újra kell értelmezni az örökséget. Őrizni pedig már csak azért is indokolt, mert forradalmi korok után jön a konszolidáció, a digitális forradalom után is felfedezheti még a világ, milyen üdvös egyszerűen csak *énekelni és játszani is engedni* a gyerekeket.

„Konferenciánk célja Kodály Zoltán örökségének újragondolása a XXI. század sokszínűségében” – fogalmaz a meghívó, melynek során

tizenhárom előadás hangzott el, a rendezvény alcíme pedig egy elemét emeli ki ennek a sokszínűségnek:

Zeneiség a digitalizált világban

A bevezető előadást *Márkusné Natter-Nád Klára* tartotta: *Kodályról személyes emlékek alapján* címmel. Kodály népzeneóráinak és vizsgáinak emlékéen túl az előadó Kodály-tanítványok „három nemzedék”-ét tekintette át, helyezte el a történelemben. Az első a Bárdos-nemzedék, amely azután Kodály munka- és harcostársává lett. A második az előadó sajátja, azoké, akik még közvetlenül Kodálytól, de már Kodály-tanítványoktól is tanulhattak, azoké, akik tudásukat e kettős tapasztalatra építve adhatták át az utánuk jövőknek. A harmadik nemzedék már Kodálytól magától nem tanulhatott, kizárólagosan Kodály-tanítványok tanítványai, ők alkották a 26-i konferencia előadóinak derékhadát. *A hallgatóság derékhadát* pedig az a főiskolás fiatalság képviselte, amelyik most már negyedik nemzedékként vehető számba.

Kodály óta, nem egyszer épp őáltala inspiráltan számtalan eszközzel, megközelítésmóddal lettünk gazdagabbak. Nemcsak a digitalizáció, de ezek a módszertani vagy rokon tudományterületről érkező új elemek is mind jelen vannak a XXI. század sokszínűségében, néhányukat pedig a konferencia is bemutatta. *Szedlacsek Katalin* előadása: *A Kodály-tanítvány Kokas Klára*. Kokas Klára a zene és a mozgásos illetve vizuális önkifejezés kapcsolatára építő pedagógiájáról szólt, ez a pedagógia voltaképp a kodályi nézetek kísérletes alátámasztásának igényéből nőtt ki. *Szabadi Magdolna* a zeneterápia eszköztárának jelentőségére mutatott

rá: *A kodályi elvek és a zeneterápia kapcsolata*, a zene gyógyító célú alkalmazása, amely mára önálló diszciplína rangjára emelkedett és orvosi ellenőrzött körülmények között folyik, ugyancsak a zene emberformáló vagy (lelki) egészségmegőrző hatékonyságának kodályi felismerésével (újra-felismerésével) mutat szoros kapcsolatot. – A hangokra, a zenére már a magzat fogékony; nemcsak a zenei nevelést kell magzati korban kezdeni, de a koraszülöttek (és „koraszülők”) terápiájában is segítséget nyújthat a zene. Ennek mikéntjét mutatta be *Hazay Tímea*: „*A te hangodat ismerem.*” *A PIC Ringatóról*; PIC = perinatális intenzív centrum. Az előadó munkásságát egyébként részletesen és közérthetően ismerteti az *Új Ember Hetilap* 2015. október 18-i száma, „Nehéz helyzetben szeretni” címmel. Az írás a világhálón is hozzáférhető: <http://ujember.hu/nehez-helyzetben-szeretni/>. – Az előző századforduló táján fellépett, az oktatásközpontúságot gyermek- és nevelésközpontúságra cserélő pedagógiai irányzatok sorába illeszkedik Kodály pedagógiai nézetrendszere is – e kérdéskör részletes vizsgálata Pethő Villő (a világhálón ugyancsak elérhető) doktori értekezésének témája (http://doktori.bibl.u-szeged.hu/1080/1/pethov_ertekezes.pdf). Ebbe a kérdéskörbe engedett bepillantást *Pethő Villő* konferencia-előadása: *Kodály Zoltán zenepedagógiájának életreform elemei*.

Több előadás foglalkozott a játékos fejlesztés lehetőségeivel, bemutatva a bölcsődések, óvodások, kisiskolások zenei nevelésével kapcsolatos módszereket és eszközöket: *Hegedűsné Tóth Zsuzsanna*: *Tesz-vesz muzsika*. *Kismartony Katalin*: *Zene-játék bölcsődében, óvodában*, *Bánki Vera*: *Zene-játék – módszertani ötletek*.

Szilágyi Zsuzsanna előadása a zenei befogadás óvodai szerepét tárgyalta: hol tart, hová jutott a világ Törzsök Béla klasszikus könyve óta. Az előadás címe: *Zenehallgatás a XXI. sz. óvodájában*. – A zenei nevelés kínáló új iskolai lehetőségeit tekintette át *Döbrössy János*; előadásának címűl: *Mindennapos éneklés*, egy ide s tova két éve létrehívott minisztériumi munkacsoport nevét választotta. – A pedagógiai előadások

sorában végül *Deákné Kecskés Mónika* a digitalizáció kihívásaival szembeállította a hallgatóságot: *Digitális világ a zenetanár szemével*.

A gyakorlatba is betekinthettünk egy kisiskolás, 2. osztályos csoporttal tartott bemutató foglalkozás erejéig, melyet *Mihalovics Csilla* gyakorlóiskolai szakvezető pedagógus vezetett, egyszer s mind a hallgatóság számára kommentált.

A pedagógia elmélete és gyakorlata mellett néhány Kodály életének és munkásságának más területéhez kapcsolódó, de a pedagógia szempontjából is fontos téma, szintén helyet kapott a konferencián. *Szesztay Zsuzsanna* előadásának címe: *A népzene gyűjtés integrálódása Kodály hangszeres zenéjében*. *Szesztay Zsuzsanna zongorajátéka* nemcsak ekkor hatott üdítően a hallgatóságra, hanem a nap folyamán többször is jólesően szakította meg néhány percre az előadásfolyamot. *Tamási Kinga*: „*Ignis ardens*” – *ki Kodály barátja?* Címmel, Nádasy Alfonz alakját az emberi közelség személyességével és szakmai közelség elkötelezettségével idézte meg, hiszen Kodály e barátjának és pályatársának, nem utolsósorban gyóntatójának szkolájában Tamási Kinga maga is sok éven át énekelt. Nádasy Alfonz atyát Kodály nevezte így: „*ignis ardens*”, lángoló tűz.

Nemcsak zongorajáték, másfajta élőzene is volt. *Varjasi Gyula* az ugyancsak a szegedi társintézményből érkezett *Dombiné Kemény Erzsébet* kíséretével énekelt; *Döbrössy János* pedig a hallgatóságot szólította fel közös éneklésre. Így módon ismerhettük meg *Deák László Kállai ket-tős-átiratát*, a szerző és *Deákné Kecskés Mónika* zongorajátékával, amelyhez *Döbrössy* irányításával a hallgatóság énekelte hozzá a népdalt. A konferencia egész menete, a hangzó zene jelenléte is a kodályi elvek gyakorlattá váltásaként értékelhető, a gondolatébresztő előadások pedig bizonyították, a Mester hatása változatlanul eleven, *lángoló tűz*.

A konferencia elején ünnepléses köszöntőkre került sor, a kar nevében *Mikonya György* dékán, a tanszék nevében *Döbrössy János* tanszékvezető részéről. A levezető elnök tisztét *Kismartony Katalin* látta el, pergő egymásutánba jóhumorral vezetve a hosszú előadásfolyamot.

Befejezésül pedig néhány hallgatói kérdés, észrevétel, kiegészítés hangzott el. Az esemény társrendezői: a Kisgyermek-nevelési Kutatóközpont és Módszertani Laboratórium, az ELTE TÓK Hagyományörző Alapítványa, valamint az Óvó- és Tanítóképzők Egyesülete.

Köteles György

JELES NAPOK

Karácsonytól karácsonyig

A Kodály emlékév nyitányaként,
Magyar Kodály Társaság énekkari hangversenye
a Zeneakadémia nagytermében,
2017. február 8-án

A Magyar Népzene Tára 1953-ban megjelent II. kötetének a címe **Jeles Napok**. A hatalmas kötet gazdag népművészeti örökség értékére és jelentőségére Kodály Zoltán szavai utalnak az előszóban:

„E kötet a naptári éven végighaladva veszi sorra az időhöz fűződő, énekszóval járó szokásokat. Külsőségesnek látszik a rend: de jól mutatja a természettel együtt élő ember viszonyát az évszakok változásaihoz. Ismeretes, hogy a keresztyén ünnepek ősrégi, pogány, természeti ünnepek időpontjaihoz (téli és nyári napforduló) alkalmazkodtak /.../ A házról, házra járó jókívánságos köszöntők ma jóformán alamizsnagyűjtésnek látszanak, de nem lehettek-e régen az évszakok fordulópontjaira figyelmeztető, szinte rituális jellegű társadalmi események? A jókívánság a civilizált embernek többnyire üres szó, a régi embernek szinte varázserejű érték lehetett, amit szívesen viszonzott tőle telhetően. /.../ A sok ünnepi névnap köszöntő egy melegebb, barátságosabb, testvéribb, emberszeretőbb népélet emléke. A régi ember életét a népszokások sűrű erdeje vette körül. Az élet minden mozzanatát ékesítették és emlékezetessé tették.”

A különleges dallamok és népszokások gazdag ihletői voltak Kodály Zoltánnak már első gyermekkori kórusműveinek megírásakor. (Villő 1925; Gergely-járás 1926; stb.) Az ünnepi hangverseny műsora e gazdag kötetből való válogatás alapján készült, és a magyar népszokások mentén vezette a hallgatóságot *karácsonytól – karácsonyig* Kodály Zoltán műveivel. A műsorhoz, részletes **Útmutatót** készített **dr. Ittész Mihály**, melyben jelzi az előadásra kerülő művek keletkezési évét, megjelöli forrását, ajánlásokat közöl, és kiemeli az egyes művek néhány jellegzetességét.

A Magyar Kodály Társaság ünnepi hangversenyén egy kerek esztendő tematikáját ismerhették meg, és *Kodály Zoltán* művein keresztül, kiváló kórusok és énekesek előadásában, egészen különleges módon élhették át a jelenlévők: a szereplők és a termet zsúfolásig megtöltő közönség.

A JUBILATE LEÁNYKAR közel 70 fős együttese vonult be elsőként a színpadra. A zoborvidéki népdal: **Jelenti magát Jézus** (1927) tömören zengő éneke, *Sapszon Ferenc* Kossuth-díjas karnagy vezényletével, ünnepi hangulattal árasztotta el a hangversenytermet.

Köszöntőt, **dr. Ittész Mihály**, a Magyar Kodály Társaság elnöke – a rendezvény *spiritus rectora* – mondott. Kiemelte a jelentős tényezőt, hogy az UNESCO, 2016 decemberében felvette a Kodály- koncepciót a Legjobb Megőrzési Gyakorlatok Listájára. Virágcsokorral és kedves szavakkal köszöntötte a hangverseny fővédnökét **Kodály Zoltánnét**, a Magyar Kodály Társaság tiszteletbeli elnökét; továbbá **Szőnyi Erzsébet**, Kossuth-díjas zeneszerzőt a Nemzet Művésztét; és **Dr. Vigh Andrea**, Liszt- és Prima-díjas hárfaművészt, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem rektorát.

„Örvendjen az egész világ!”, csendült fel a JUBILATE énekkar kristálytisztán csengő hangján, a Bicinai Hungarica I. előszavának jól ismert szövege a következő **Karácsonyi ének** (1937) bevezetőjeként. Ezt követte a peregi magyar karácsonyi népének, a **Karácsonyi pásztortánc** (1935). Az őszinte, szívhez szóló szöveg és dallam, a suttogó halk hangzás, és a csilingelő vidámság váltakozásában jutott kifejezésre, amihez **Horváth Lilla** – piccolo, és **Vadas Soma** – fuvola játéka társult. Ének és hangszeres mesés szépségét **Sapszon Ferenc** visszafogott, finom mozdulatai foglalták egységbe.

Itt kell megemlítenünk, hogy a hangverseny egész ideje során az orgonailésen foglalt helyet a KODÁLY ZOLTÁN KÓRUSISKOLA VEGYESKARA. A műsor összeállításának különleges szint adott, hogy a hat egymást követő, különböző leánykar szereplése között meg-meg szólalt a VEGYESKAR.

Az egyesített kórus – Cantate és Vegyeskar – első megszólalása a **János köszöntő** (1939) volt. A forrás: Arany János – Gyulai Pál Népköltési Gyűjteményéből való. Gazdag színvilág, ünnepi jókedv hangulata bontakozott ki **Sapszon Ferenc** vezénylő keze nyomán a zengő hangú együttesből.

Gyors váltásban érkezett a színpadra az AURIN LEÁNYKAR, a neves kecskeméti Kodály Iskola kórusa, **Durányik László** vezetésével. „**Újlesztendő vígságszerző**” énekeltek felszabadult örömmel az **Újlesztendő köszöntő** kórusművet. Arany János által Nagyszalontán lejegyzett szöveget-dallamot dolgozott fel Kodály e műben. Azt követte a **Vízkereszt** (1934). Tíz versszakos – Régi magyar egyházi ének, **Sík Sándor** szövegével. – A zenei feldolgozást gazdag változatosság jellemzi, karakterbe, tempóban, dinamikában. **Durányik László** lendületes, olykor cizellált mozdulatai különösen kifejező, plasztikus előadást eredményeztek. Örömteli szép éneket hallottunk.

A KODÁLY ISKOLA GYERMEKKARA következett. Elsőként, **Szent Ágnes ünnepére**, című kórusművet adták elő, mely az 1944-45-ös embertelen, súlyos évekre emlékeztet. Az ajánlás „**Ágnes nővér emlékének**” szól: „a gonosz tűz” és „istentelen láng” ellenpólusaként a mű az emberiség és köszönet hangját idézi. A kórus karnagya, **Uhereczky Eszter** finom érzékkel közvetíti, és énekesei hangjukkal, előadásmódjukkal kiválóan viszonzják a két szélsőséges hangulatot.

Ezt követően a híres zoborvidéki böjti szokás a *Villő* (1925) került szépen megfogalmazott előadásra. *Óri Csilla* vezényelte ezt a művet, kiváló lendülettel. Majd ezt követte a *Gergely-járás* (1926) *Uhereczky Eszter* vezényletével. Mindkét mű mint egy kedves mese hangzott el, örömet okozva előadóknak és hallgatóknak egyaránt. A két karnagy különböző egyénisége a kórus megszólalásakor mindenkor a Marczibányi téri Kodály Iskola kórusának jól ismert egységes hangzását biztosítja. Végül a *Nyulacska* (1934) gömői dalra írt kétszólamú kórusmű vidám hangulatú éneke hangzott fel *Óri Csilla* vezényletével. Valószínűleg sokan nem tudták eddig, hogy a mű egykor ajándékként „Emma asszony születésnapjára készült”.

Kórusok ügyes helycseréje következett, a CANTATE kórus kisebb együttese vonult be és felállt a VEGYESKAR. *Sapszon Ferenc* karnagy állt az egyesített kórus élére és megindító szépségben megszólalt a *Stabat Mater* – Jacopone da Todi, a nagypénteki passióhoz kapcsolódó 13. századi költeménye. Azt követte a *Jövel Szentlélek Úristen* – Batizi András, 16. századi éneke nyomán – méltóságteljes ünnepélyességgel csendült fel a motetta-szerű feldolgozás, a kórus kiegyenlített hangzása méltóképpen reprezentálta az ünnep komolyságát.

Következő szereplő a VÖRÖSMARTY LEÁNYKAR volt. Műsoruk a: *Pünkösödölő* (1929). „Kodálynak színeiben, formákban talán leggazdagabb, legpompázatosabb gyermekkórusa”, írta egykor Tóth Aladár, a neves zenekritikus. Az ajánlás: „A Szilágyi Erzsébet leánylíceum énekkarának és mesterének B. Sztójanovits Adrienn-nek” szól. A kórusművet elsőként bemutató Szilágyi Erzsébet Gimnázium és az ő tanára „Adi Néni” bevonult a magyar zenetörténetbe. Nincs olyan iskolai-ifjúsági kórus amelyik – ha elért egy felsőbb szintet – ne óhajtana ezt a művet megtanulni-előadni. Nagy feladatot vállalt a Vörösmarty Leánykar és karnagya *Gyombolai Bálint*. Elismerés illeti őket! Az iskola teljes neve: Pestszentlőrinci Vörösmarty Mihály Ének-zenei és Nyelvi Általános Iskola és Gimnázium. Immáron 25 éve, hogy az iskola egykori neves énektanára *Csik Miklós* volt a megálmodója és létrehozója az Ének-zene tagozatnak. Az utódok igényes és bátor folytatói a nemes hagyományoknak. Az énekkar kicsit elfogódott kezdés után bátran folytatta jó hangú énekét, érzelmileg jól átélve a mű sokszínűségét. Karnagyuk *Gyombolai Bálint* határozott kézzel irányította kórusát. Látható és érezhető volt előadásukban a fokozódó biztonság és öröm a mű jól sikerült előadása nyomán.

A hangverseny különös történelmi jelentőségét erősíti, hogy a hallgatóság soraiban ott ült – aki a *Szilágyi Erzsébet Gimnázium* ifjú diákjaként *Adi néni* betanítása és vezénylése mellett tekelhetette a Pünkösödölőt hosszú éveken keresztül amikor Kodály Zoltán is jelen volt – *Szőnyi Erzsébet*, generációk nagy tanára. Ő mindenkor vallotta, hogy a *lángnak nem szabad kialudni*, tanításait tovább adta, így tanítványai folytathatták a Kodály Zoltán által megjelölt utat, és bízunk abban, hogy

az utódok felkészültsége és elszántsága biztosítéka a megszakíthatatlan folyamatnak.

A hangverseny szünet előtti száma a tavasz színes hangulatát idézte, a *Méz, méz, méz* – Népi gyermekdalok alapján – összefűzött kórusában. Két együttes énekelte a VÖRÖSMARTY- és az AURIN LEÁNYKAR, *Gyombolai Bálint* vezényletével

A zengő kórushangzások között különös színfoltot jelent a kamarazene. A MAGYAR KÓRUSISKOLA KAMARAKÓRUSA, *Fazekas Dorka* szólóénekeivel elvarázsolta a hallgatóságot a – Zoborvidéki Szentiváni énekek – *Virágok vetélkedése* és *Magos a rutafa* előadásával. Kodály zoboralji gyűjtéséből kettőt már az 1906-ban megjelent zongorakíséretes *Magyar népdalok* füzetébe felvett, oly módon, hogy több népi változathból alakította ki zongorakíséretes formáját. Az énekeseket *Dominkó István* kísérte zongorán.

„*Serkenj fel kegyes nép!*” hangzott fel az ünneplések és köszöntések elengedhetetlen kórusa a *Nagyszalontai köszöntő*, az AURIN LEÁNYKAR előadásában. Követte a *Lengyel László* (1927), ajánlás: „*A Wesselényi utcai fiúknak és vezérüknek, Borus Endrének*”. Ez a zenébe foglalt miniatűr történelem 90 éve hódít a magyar kórusok világában. Változatos, játékos, előadását a kórusok nyelvét kiválóan értő karnagy *Durányik László*, frappánsan oldotta meg.

A magyar történelem, a magyar múlt zeng fel – az 1797-es Bozóky énekeskönyvből való szövegre komponált: *Ének Szent István királyhoz* című kórusműben. A tömör homofón dallamot a VEGYESKAR, méltóságteljes ünnepélyességgel indította. A karnagy *Sapszon Ferenc* eljuttatta kórusát a drámai feszültségtől a végső *pp* megnyugvásához, avagy feleletnélküli kérdéséhez: „*Ah, hol vagy magyarok tündöklő csillaga? Hol?*” Megható előadás volt.

Folytatódott a hangverseny csodája, a MAGNIFICAT LEÁNYKAR műsorával. *Két Mária-ének* hangzott fel légies könnyedséggel mintha *angyalok* énekelnének. *Könyörgés* – szövege Labour Szent Katalin csodás érmének felirata. A kórusmű keletkezésének ideje: (1945. január 7.) a Proféta utcai Irgalmas nővérek zárdájának óvóhelyén, közös fohászként zenésítette meg Kodály Zoltán. *Ave Maria* (1935) – angyali üdvözet. Bensőséges áhítattal szólalt meg az imádság. Ugyanezt az áttetsző, de határozott megszólalást varázsolta elő énekeseiből *Szbellédi Valéria*, a kórus kiváló karnagya, a következő műben: *Harmatozzatok* (1935) – Szepesi Imre dallama, Tárkányi Imre szövege az 1880-as évek közepéről. *Rorate* – az adventi hajnali misék kezdőéneke – a többszakaszos himnuszot Kodály két versszak terjedelemben dolgozta fel.

Az Adventi gondolatkört folytatva hangzott fel Kodály nagy vegyeskari műveinek egyik gyöngyszeme, az *Adventi ének* (1943) – egy XVIII. századi francia misekönyvből. Ismét a tömör ünnepi hangzás zengett a pódiumról *Sapszon Ferenc* keze nyomán a VEGYESKAR és CANTATE

KÓRUS együttesének előadásában. Majd visszaérkezve karácsony ünnepéhez, az *Angyalok és Pásztorok* (1935) – kedves népi szövegével, a betlehemes játékok világába repített a MAGNIFICAT angyali kara, Szebellédi Valéria szárnyaló irányításával.

Elérkezett a *Finale*, megtelt a színpad, felálltak az oldalerkélyen addig ott helyet foglaló kórusok. Az 1934-ben rendezett első **Éneklő Ifjúság** záróéneke volt: *Gebhardi: Glória-kánonja*, Kerényi György fordításával. Azóta hagyománnyá vált a befejező közös éneklés. *Sapszon Ferenc* intésére zengte-zúgta a hatalmas együttes, és ismétléskor a Nagyterem teljes közönségével együtt: „*Glória szálljon a mennybe fel, jöjjön a földre a béke*” – így zárult a JELES NAP.

Végül a színpadra jöttek a vezénylő karnagyok, mindenkit egy szál virággal köszöntöttek, amit a kórustagok köszönetének és a közönség elismerésének hatalmas tapsvihara közepette vehettek át.

Elismerés illeti e hangverseny megálmodóit, szervezőit, valamennyi résztvevőjét, támogatóit és rendezőit! Köszönjük, hogy a Kodály emlék-év nyitánya ilyen méltó hangversennyel adózott a Mester emlékének, bemutatva a magyar kóruskultúra elevenen élő értékeit.

Márkusné Natter-Nád Klára

KODÁLY NYOMÁBAN

60 éves a Galántai Daloskör

Galántán emlékezetes koncerttel ünnepelte

2016. november 12-én,

60. születésnapját a galántai Kodály Zoltán Daloskör.

A koncerttermet megtöltő ünneplő közönség vastappsal köszöntötte a felvonuló énekkart és karnagyát, *Józsa Mónikát*. Az 1956-ban alapított kórus jelképesen az Ady versre komponált *Fölszállott a páva* c. Kodály művet énekelte először.

Az együtttest a Magyar Kodály Társaság elnöksége nevében köszöntötte *Kertész Attila* Liszt-díjas karnagy megnyitójában utalt az Ady vers soraira.

„Ma már sokszor csodának számít a hűség, a hűség egy szellemi örökséghez, egy örök értékhez, így a kodályi eszmékhez. Ez a hűség jellemzője a *Kodály Zoltán Daloskörnek*, akik méltó nagykövetei a kodályi örökségnek, itthon, Európában és Európán kívül is. Közvetítik azt a magyar lélekből fakadó kodályi hangot, amely már egyetemessé vált. Bárhol megszólal, nemcsak gyönyörködtet, hanem épít, fölemel, üzeneteket, korszerű üzeneteket közvetít, mindig az emberben, a test-lélek-szellem egységében gondolkodva. Hisz az embert formáló igényes, minőségi kultúrában.” – mondta többek között *Kertész Attila* és átadta a Magyar Kodály Társaság díszoklevelét a kórus karnagyának.

A megnyitót a másik jeles Kodály mű, a *Szép könyörgés* bensőséges, szép ívű előadása követte.

Galántán már Kodály Zoltán gyermekkorában is létezett egy egyházi kórus. Később, az 1930-as években egy *Hanza* nevű férfikórus működött, de 1945 után megszűnt. 1956 őszére újra összeállt egy csapat *Záreczky Lászlónak és Gálffy Lászlónak* köszönhetően. *Záreczky László* levelezett Kodály Zoltánnal, s a zeneszerző hozzájárult, hogy az énekkar felvehesse nevét és jó tanácsokkal látta el a szervezőket. A toborzás sikeres volt és megnyerték az ügynek a neves zenei szakembert, *Ág Tibort*. Így lett alapító karnagy *Ág Tibor*, aki 1979-ig vezette a kórust. Az ő munkásságát követte három évig *Chemez Zsuzsa*. 1982-től napjainkig *Józsa Mónika* a Daloskör karnagya.

Józsa Mónika a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem ének-zene tanára. Tanári, karvezetői diplomáit a Pozsonyi Zeneművészeti Főiskolán és a Budapesti Liszt Ferenc Egyetemen szerezte. 2013-ban kapott doktori (Art.D.) címet. Több kiváló szlovákiai kórusnak volt és jelenleg is karnagya. Legfrissebb kitüntetései: a Szent László Király Érdemkereszt, a Mikola Anikó – díj és a Magyar Arany Érdemkereszt.

Józsa Mónika kitartó, magas szintű szakmai tevékenységének köszönhető a sok elismerés, melyet a Daloskör az utóbbi években kapott, valamint a megszámlálhatatlan hazai és külföldi koncertkörút sikere Budapesten keresztül egészen Jeruzsálemig. Az együttes a legbüszkébb a Galánta Polgármesteri Díjára, a Csokonai Vitéz Mihály Közösségi Díjra, a Kodály Zoltán Emlékdíjra, a Nagyszombat Kerületi Önkormányzati Díjra, valamint a három CD-re és a hazai és anyaországi minősítő hangversenyeken elért legmagasabb fokozataira (Kiemelt Hangverseny-kórus, Arany Diploma, Arany Koszorú Dicsérettel).

A jubileumi est emlékezetes pillanatai a zenés köszöntések voltak.

Különösen szívhez szólt a galántai *Kodály Zoltán Alapiskola Gyermekkarának* énekes üdvözlete. Az üde hangú, mosolygós arcú gyermekkar élén több mint ötven éve, az örökifjú *Balogh Csaba tanár úr* áll. Ő tanította a jubiláló Daloskör és a közönség nagy részét is, ápolta az örökséget, melyet az iskola – valaha a kis Kodály Zoltán is ott koptatta a padokat! – elvárt és elvár tőle. Megható műsorral köszöntötték a felnőtt énekeseket.

Testvérkórusok is fölléptek az esten, így a Zoboralján missziót végző *Zobor Hangja Vegyeskar* (Kolon), akik 45 éve őrzik az éneklés szeretetét, ápolják a magyar zenei hagyományokat, ápolják a magyar nyelvet. Vereyes műsorukkal kiérdemelték a közönség elismerését. Az együtttest a tehetséges *Csáky Antal* vezényelte.

A magyarországi Diósdon szervezik a Kodály Kórusok Országos Találkozóit. Nemrég ide kapott meghívást a galántai kórus, s így alakult ki a barátság a *Diósi Női Karral*.

Az énekkart 1999 óta *Sirákné Kemény Kinga* vezeti nagy szakmai hozzáértéssel. Szépen felépített műsorral – Bartók, Kodály, Bárdos műveikkel – és kulturált énekléssel köszöntötték az ünneplő együttest.

A fellépő vendégek sorában köszönthettük a Szlovákia zenei életének élvonalába tartozó *nyitrai Collegia Cantorum Kamarazenekart*, akiktől meggyőző előadásban hallottuk Bartók Béla: Erdélyi táncok c. kompozícióját *Štefan Madari* vezényletével.

Nagy közönségsikert aratott Haydn: Missa Brevis c. műve a *Kodály Daloskör* és a *nyitrai kamarazenekar* előadásában *Józsa Mónika* szuggesztív vezényletével, *Ternóczky István* – a galántai Szent István templom orgonistájának – közreműködésével. A műnek kitűnő szólistája is volt *Becse Szabó Ilona*, a Pozsonyi Nemzeti Színház magánénekesese személyében.

A koncert végére nagyszerű karakterdarabokat választott a *Daloskör*, így Barabás Árpád – Kányádi Sándor versére: Madármarasztaló, Tánc a havon, Daróczi Bárdos Tamás: Csúfolódó, Mulatozó (Járd ki babám). Az együttes felszabadultan, remekül formálva adta elő a műveket, melynek jutalma a hosszan tartó vastaps volt.

A kórus és karnagya példamutató, kiemelkedően eredményes munkáját a város, a szűkebb pátria vezetői, a CSEMADOK országos és helyi irányítói is köszöntötték. Okleveleket, virágokat, ajándékokat adott át többek között *Bárdos Gyula*, *Berényi József*, *Kazán József*, *Mézes Rudolf*, *Stirber Lajos*. A Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége nevében *Tamási László* Liszt-díjas karnagy köszöntötte az együtttest és adta át a Szövetség díszoklevelét.

Az ünnepi hangverseny Kodály Zoltán örökbecsű művének, az *Esti dalnak* bensőséges megszólaltatásával ért véget:

„Bátorítsa szívünk álmát, adjon Isten jó éjszakát!”

Márky Gabriella

Ünnepi Kórushangverseny Kolozsváron

a Romániai Magyar Dalosszövetség 95. évfordulója alkalmából, tisztelettel emlékezve Szabó Csaba 80 éve született zeneszerző emléke előtt.

A Romániai Dalosszövetség – RMD – gyökerei 1867-re nyúlnak vissza amikor Aradon megalapították a Magyar Országos Dalosszövetséget *Daláregylet* néven. A Trianoni szerződés után a romániai énekkarok kikerültek a Magyar Dalosszövetségből. 1921 november 13-án Brassóban létrehozták a Romániai Magyar Dalosszövetséget. 1922-ben ennek székhelyét áthelyezték Kolozsvárra. Alapszabályuknak megfelelően ettől kezdve, országos versenyeket szerveztek nagyobb Erdélyi városokban. Szaklapot adtak ki, karnagy- és továbbképzéseket tartottak, kiváló előadók közreműködésével. Az RMD 1938-ban 228 kórust tartott nyilván. A II. Világháború alatt és után a műzsák nem énekeltek. 1947-ben a Dalosszövetség meghirdette találkozóját, új vezetőséget választottak és *Bartók Béla Dalosszövetség* néven működtek. Ám 2 évvel később megszűntek a Dalosszövetség.

Közel ötven évtizeden át az énekkarok mint egyházi- vagy üzemi, szakszervezeti kórusok működtek.

Kolozsvár és Marosvásárhely Főiskolai és Zeneiskolai tanárai vállalták egy-egy falú kórusának irányítását. A *Művelődés* havi folyóirat zenei szerkesztője *Szabó Csaba* sokat tett a kórustalálkozó, továbbképzések szervezéséért. 1971-ben tartottak egy nevezetes találkozót melynek százötven résztvevője volt, karvezetők és zenetanárok köréből. A teljesség igénye nélkül említjük azon tudós zenetanárok nevét akik mindebben tevékenyen részt vettek. Angi István, Almási István, Birtalan József, Benkő András, Guttman Mihály, Jagamas János, Márkos Albert, Nagy István, Szabó Csaba, Szász Károly. Ezt követően azonban következő találkozót már nem engedélyeztek.

Két évtized elmúltával, 1994 szeptember 17-én, az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület hívta újra életre a Romániai Magyar Dalosszövetséget, tiszteletbeli örökös elnökként Guttman Mihály karnagytanárt választva. Első elnök László Attila, majd Major László és végül a jelenlegi elnök Tóth-Guttman Emese, alelnök: dr. Péter Éva és Kállay M. Tünde. Célkitűzésük: *Éneklő Erdély, Bartók és Kodály szellemében.*

2016. november 12-én a 95. évforduló alkalmából, *Kolozsváron* a Református Kollégium dísztermében tartottak közgyűlést és díjkiosztó ünnepséget. *Tóth-Guttman Emese* az RMD elnöke megnyitó beszédében kifejtette, hogy a Romániai Magyar Dalosszövetség célkitűzései, alapításától fogva változatlanok, a Dalosszövetség elkötelezettje a magyar kultúra ápolásának. Ennek érdekében sokrétű feladatot teljesítenek:

Erdély minden régiójában szerveznek kórustalálkozókat, felnőtteknek, gyerekeknek egyaránt, támogatják a népdaléneklési versenyeket, a zenei táborok- és továbbképzések szervezését. Ezt követően kiegészítő beszámolók hangzottak el: Hargita megye kórusmozgalmáról, egyházzenei eseményekről, a *Művelődés* folyóirat tevékenységéről.

Minden esztendőben, így most is sor került elismerő díjak átadására. Elsőként *Székely Árpád* karnagy, a Református kollégium igazgatója vehette át a Jagamas János-díjat, majd további öt díjazottat méltattak kiemelkedő, önzetlen munkásságukért. Mindezen felül az RMD felvállalta, hogy hangverseny keretében évente megemlékezik egy-egy kerek évfordulós erdélyi zeneszerzőről, megismerteti annak művészetét az ifjú nemzedékekkel. 2016-ban, ezen a napon a marosvásárhelyi származású *Szabó Csaba* zeneszerző emléke előtt tisztelegtek.

IN MEMORIAM

Szabó Csaba

Szabó Csaba zeneszerző, zenetudós, főiskolai tanár 80 éve született Ákosfalván. Tanulmányait a Marosvásárhelyi Zenei Szakiskolában kezdte, majd a Kolozsvári Zeneakadémián – a Kodály tanítvány – Jodál Gábor és Jagamas János irányításával végezte. Tanári, karmesteri, zeneszerzői munkásságának színhelye 1987-ig Marosvásárhely volt. A magyar népzene ügye, szolgálata és kutatása, nemzedékrők-nemzedékre való hiteles megőrzése, szellemi örökségének fontos részét képezte. 1988-tól Magyarországra költözve a

szombathelyi Berzsényi Dániel Főiskola tanáraként folytatta munkásságát 2003-ban bekövetkezett haláláig.

A *Babes-Bolyai Tudományegyetem Auditorium Maximum* termében tartott ünnepi hangversenyen hét énekkar szerepelt, Szabó Csaba kórusműveinek előadásával. A műsorvezető *Vetési Nándor*, mondott rövid ismertetőt a művekről, a kórusokról, megemlítve néhány elismerésre méltó eseményt a zeneszerző munkásságából.

Elsőként a **kolozsvári Sigismund Toduta Zenei Főgimnázium** V-VIII osztályos Kórusa – szerepelt, az *Öt kétszólamú gyermekkarra* komponált sorozattal: Méz, méz, méz; Csip, csip, csóka; Fényes szeptember; Árkot ugrott a szúnyog; Pletykázó asszonyok. Vezényelt: Kállay Miklós Tünde. **Gyulafehérvár**-ról A *Gróf Majláth Gusztáv Károly Római Katolikus Teológiai Líceum kórusa* – háromszólamú férfikarra komponált Katonánóták és Dózsa György buzdító beszéde c. műveit adta elő, vezényelt:

Ft. Farkas László. **Marosvásárhely**-ről érkezett a *Nagy István Ifjúsági Kamarakórus*, Bocskai Istvánhoz, és Míg élek szép lélek nem felejtlek c. műveit énekelte, vezényelt: Kovács András. **Gyergyószentmiklósi Ipartestület Férfikara, a Csángó dalok a tatár fogságból – kétszólamú férfi-karra és zongorára komponált 4 dalt adta elő, vezényelt: Molnár Katalin. **Kolozsvár BBTE Református Tanárképző Kamarakórusa** – műsorán elsőként: Két csángó népdal - nőikarra: Kimennék a hegyre, Vékony cérna – szerepelt. Azt követően: Kőműves Kelemen - népballada – négyszólamú vegyeskarra, gyermekkarra és hangszerszólóra. Vezényelt: dr. Windhager Geréd Erzsébet. **Csíksereda Lux Aurumque Kamarakórusa** – a régmúlt költőit idéző „Egyszerű énekek” címen egybefogott öt madrigál közül (Tóth István magyar fordítása) hármat adott elő: Piroskához; Sirató Janus Pannoniusról; Bocskai Istvánhoz. Művészeti vezető és karnagy: Ványolós András.**

Az ünnepi hangverseny befejezéséként a **kolozsvári Guttman Mihály Pedagóguskórus** énekelt. Említésre méltó, hogy éppen 10 éve, 2007-ben alakult a Kolozsvári Magyar Pedagógusok Kamarakórusa, *Bedő Ágnes* vezetésével. Néhány évvel később 2013 november 6-án ünnepélyes keretek között névadó ünnepséget tartottak, Guttman Mihály emlékére, akinek elévülhetetlen érdeme az RMD újjá alakítása, és annak örökös tiszteletbeli tagja. Az Ő munkásságának a hagyományát kívánja a kórus tovább őrizni- és éltetni. Ezen a hangversenyen Szabó Csaba igényes, szép művei közül válogatva került előadásra a: Szerelmi dalok – háromszólamú vegyeskarra (3 ének); Menyasszony-táncoltató – háromszólamú nőikarra; Házas énekek – négyszólamú vegyeskarra. Vezényelt: Bedő Ágnes.

Az ünnepi hangverseny sokszínű, gazdag válogatást nyújtott *Szabó Csaba* kórus műveiből, mely méltó bemutatása volt a zeneszerző munkásságának.

Márkusné Natter-Nád Klára

Üzenetek Erdély felől

Szabó Csaba emlékhangverseny a Budapest Music Centerben

A nyolcvan éve született (és az élők sorából ide s tova már 14 éve távozott) Szabó Csaba különleges életművet hagyott ránk. Különleges, jól-lehet zeneszerző, tudós, publicista, előadóművész (az ő esetében karmester) és pedagógus összetalálkozása egyetlen személyben nem példanélküli, ilyen volt nagy példaképe Kodály, és ilyen volt a Szabó munkáját tanácsaival segítő Bárdos Lajos is. Sőt, talán éppen az ő példájuk

ösztönözte e sokirányúság felé Szabó Csabát is. Meg persze, efelé terelték őt a magyar zenei élet szükségletei, Erdélyben, ahol élete nagyobb részét töltötte, még inkább, mint élete utolsó, szombathelyi másfél évtizedében

Különleges ez az életmű abban, ahogyan az ő erdélyisége alkotásaiban megjelent, valamint ahogyan kompozícióiban népzeneik, zenetörténetünk (az ő folklorisztikai és elméleti-történeti kutatásai eredményeképpen) a legújabb zenei törekvésekkel szintetizálódott. Zeneszerzői stílusának alakulásában bizonyára az egyik fontos hatáselem, ahogyan a tudósként előrehaladt az általa vizsgált olyan területeken, mint például a népi többszólamúság hagyományvilága vagy a prozódia kérdései.

A BMC és a Szabó Csaba Nemzetközi Társaság

2016. december 14-i kamarakoncertjének deklarált célkitűzése volt a zeneszerzői és tudósi életmű egységének felmutatása. Magától értetődő, hogy ez a remek hangverseny *ennek* a célnak épp csak jelzésszerűen tudott megfelelni. Jelzésszerűen, hiszen – mint a Társaság koncertjein rendszeren – Szabó műveinek társaságában más 20–21. századi magyar zene is elhangzott.

Jelen esetben Kodály-művek: *Szonatina gordonkára és zongorára*, 1910; meg két tétel a *Hét zongoradarab* közül, 1918 képviselték az elődök; és Kurtág György három, Szőllősy Andrásnak ajánlott darabja: *Üzenet Szőllősy Andrásnak* (Játékok VI/ 21), *Kósza gondolatok az Alberti-baszusról*, *Szőllősy Andrásnak tisztelettel és nagy szeretettel* (Játékok VII/8), és *Üzenet a 85 éves Szőllősy Andrásnak* reprezentálták a másféle orientációjú kortársak zenei világát.

E különböző világokat egy gondolat valamiképpen mégis összeköti: Kurtág, Szabó és Szőllősy erdélyi születésűek, és Kodály több zongoradarabjának háttérben is erdélyi népzene gyűjtés áll.

Szabó Csabától három mű szólalt meg: kettő még a kolozsvári tanulóévekből: *Bagatell*, amely az Itt és Mihály és Szabó Péter által szerkesztett *Szabó Csaba emlékkönyv* műjegyzékében évszám nélkül, „korai mű” megjegyzéssel szerepel, valamint a négy frappáns tételből álló, 1957-ben komponált *Kis szvit* (Ajánlás – Lassú – Legényes – Toccato ungherese); ezek a darabok bizonyos értelemben modernebbek, mint a szombathelyi áttelepülés (és több éves zeneszerzői hallgatás) után, 1992-ben komponált, Looking back alcímet viselő *Szonatina*, gordonkára és zongorára. Három mű semmiképpen sem reprezentálhatja Szabó sokrétű és sok műfajú (bár nem sok opuszú) alkotói életművét, épp ez a három, különben izgalmas mű pedig nem mutatja, *nem mutathatja* fel azt a hatást, amely a tudós munkásságából szívódik fel és szűrődik le az alkotóiban.

Előbbiek, mert még mindannak előtte voltak, utóbbi pedig különleges helyzeténél fogva: a darab megírására Kocsár Miklós kérte fel a zeneszerzőt, hogy őt az áttelepülés (és annak előzményei) okozta alkotói válságából kimozdítsa. Vajon a *Looking back* a maga olykor klasszicizáló,

olykor jazzes, néha még a sanzonok hangja által is megkísértett elemeivel a szorongató helyzetből való felszabadulás, vagy éppen a múlt és jelen szorongattatásai előli menekülés, a hártás zenéje inkább?

Mindezeket a darabokat két nagyszerű művész előadásában hallhatuk: a zeneszerző fia, **Szabó Péter** (gordonka) és **Kollár Zsuzsa** (zongora) játékában a koncert valamennyi darabja, e különböző stílusok és hangvételek hitelesen: virtuózan, bensőségesen, játékosan, fájdalmasan, ironikusan vagy épp filozofikusan (és még hány- és hányféleképp!) szólaltak meg.

Szabó Péter bevezető és összekötő szavai megvilágították a művek és a műsorválasztás hátterét, és megnevezték a zenei élet néhány élő vagy már eltávozott jeles személyiségét, akik Szabó Csaba életművének megszületésében és/vagy továbbadásában közvetlenül vagy közvetve szerepet játszottak.

Különleges színfoltja volt a hangversenynek a *Zeneakadémia népzene szakos hallgatóinak éneke* és egyikük kobozjátéka: ők a tudós életműve előtti tiszteletadásképpen megszólaltatták a 42. genfi zsolnárt, továbbá keserveseket, névnapköszöntőket és egy karácsonyi Kyrie-trópuszt énekeltek, népi gyűjtésből. Előadásuk bizonyította: ami azelőtt kevesek, egy Budai Ilona, Faragó Laura, Sebestyén Márta kivételes útja volt, mára *járt úttá* lett, akadémiai professzióként, a legmagasabb szinten, avatott mesterektől tanulható (ami persze az említett művészek előadói kivételességéből semmit el nem von). Bizonyították professzionalizmusokat ezek a hallgatók a különleges énektechnikát igénylő moldvai dallamok megszólaltatásával, hiszen itt a díszítmények – mint ezt az előadói stílus általános jellegzetességeit összefoglalva Bodza Klára és Paksa Katalin könyve megállapítja – szinte önálló dallami jelentőségre tesznek szert. (*Magyar népi énekiskola* I. 52. o.). A zsolnárt és a Kyrie mutatja legszemléletesebben, hogyan sajátítja el (azaz teszi alkotó módon, a legteljesebben sajátjává) a nép a hagyományos dallamokat, hogy azután a zeneakadémisták ismét elsajátítsák, és adják tovább immár nem középiskolás fokon, közönségüknek. Az előadók: *Apró Anna, Fekete Borbála* és *Zsikó Zsuzsanna*, felkészítő tanáruk: *Vakler Anna*.

Ha nem is népes, de lelkes közönség volt jelen ezen a koncerten, emlékezett vagy éppen első élményeit szerezte Szabó Csabáról, ünnepelte az előadókat és a kettős minőségben: szerzőként és Szabó Péter egykori tanáraként is a koncerten megjelent *Kurtág Györgyöt*.

A decemberi koncert egy háromrészes Szabó Csaba-hangversenyciklus első eseménye volt, a folytatásra 2017-ben kerül sor, amelyből a zeneszerző portéjának újabb vonásait ismerhetik meg az érdeklődők.

Köteles György

Kodály: Magyar rondójának előélete

A mű létrejöttének története egy levéllel kezdődött, amelyet egy író – Móricz Zsigmond – írt egy zeneszerzőnek – Kodály Zoltánnak, s feltehetően küldönc kézbesített az Áldás utca 11. szám alatti házba.

1917. július 7.

Igen tisztelt Uram: nagyon szeretnék Önnel találkozni. Nem tudom Reinitz Béla beszélt-e Önnek arról, hogy nagyon meg akarom kérni, vállalja el egy darabom fő jelentének zenei megcsinálását. Népjelent, népdal s muzsika mégis lehet talán valamit kezdeni vele. Ha készsége van erre, s nincs egyéb dolga, legyen oly jó, ma délután 3-4 óra között a Szabadság kávéházban találkozunk. Ha ez lehetetlen volna, tessék ugyanakkor telefonálni oda nekem.

Szíves és meleg üdvözlettel kész híve Móricz Zs

Kodály, aki ez időben Bartókkal együtt a katonadalok gyűjtésével, rendszerezésével volt elfoglalva, könnyen kötélnek állt, és 1917. augusztus 12-én már be is küldte a Nemzeti Színházba a kottát. Az íróval való együttműködés szerzőjogi és anyagi keretét egy valószínűleg Móricz által fogalmazott „Kodály-nyilatkozat” mutatja. Keltezése 1917. augusztus 27.

„Van szerencsém értesíteni, hogy a mai napon átadtam Önnek azt a muzsikaanyagot, melyet Pacsirtaszó című színdarabjához készítettem. Ez a zenei anyag részben népdalgyűjtésem s népzene gyűjtésem anyagából való, részben eredeti költeményem, illetve szerzeményem.”

Átengedi a szerzői és kiadói jogokat, de további részesedést kér „a darab esetleges sikere esetén”, illetve jubiláris előadások alkalmával további honoráriumot helyez kilátásba.

„A zene egyes részeit jogom van saját műveim kiadásába tetszésem szerint, a színdarab címének feltüntetésével, bármikor fölvenni.”

Néhány évet előre ugorva elmondhatjuk: ez meg is történt a *Fáj a szívem* beillesztésével a *Négy dal* opus-szám nélküli kötetébe. A szerzőtársak közötti megegyezés fonalát a zeneszerző vehette fel újra, feltehetően már a dal tervezett (1925-ben be is következett) kiadása érdekében. Móricz levele 1924. III. 2-i keltezéssel tisztázza a szerzőjogi viszonyokat:

„Kedves Zoltán, a 'Pacsirtaszó' c. darabomhoz írott dalaidnak-muzsikáidnak semmiféle kiadói, s előadói jogát nem tekintem magaménak. Ugyhogy ugy a zenével, mint a szöveggel rendelkezél szabadon, s teljes tulajdonjoggal. [Csak a színpadi előadásra kéri a felhasználást lehetőségét.] [...] kiadásra vagy dobogón való előadásra, vagy bármi lehető más értékesítésre csak Kodály Zoltánnak van joga.”

Visszatérve a történetben: a bemutatóra 1917. szeptember 14-én került sor a Nemzeti Színházban. Hamar megmutatkozott, hogy az idézett

szerződés túlságosan optimista volt a darab sikerét illetően, mert tíz előadást sem ért meg. A színlap tanúsága szerint „*A tánczenét saját népdalgyűjtéseiből összeállította és hangszerelte, a II. felvonásbeli eredeti dalt szerezte: Kodály Zoltán.*”

A megjelent színdarab egyik jegyzete kicsit pontosabban jelölte meg a zenei vonatkozásokat: „*A második felvonás kísérő zenéjét írta Kodály Zoltán népzene-motívumokból, a 'Fáj a szívem' kezdetű dal eredeti szerzése.*”

Molnár Antal a bemutató után negatívumával dicsérte a zenét a Zenei Szemlében:

„*A realiztikus csárdás-potpourri nem nevezhető hatalmas alkotásnak, de éppen az volna a legnagyobb hibája, ha kirívó lenne, és éppen az a legnagyobb kiválósága, hogy annyira hozzásimul a darabhoz, tökéletesen nyújtva a kellő helyi koloritot. Kodálynak dicséretére válik, hogy nagy művészetét ennyire stílusosan alá tudta rendelni az író céljainak...*”

A darab igen csekély sikere megkönnyíthette Kodálynak a zenei anyag jelentős részének azonnali hasznosítását. 1917 szeptember közepén Bartók kap értesítést a bécsi Cs. és Kir. Hadügyminisztérium Zene-történeti Központjától, hogy katonazenét, katonadalokat középpontba állító hangversenyt rendeznek. Az 1918. január 12-én Bécsben megtartott hangverseny magyarországi műsor részében helyet kapott egy kiszekarra írott Kodály-mű is *Alte Ungarische Volksweisen (Régi magyar népdalok)* címen, tehát nem „*Régi katonadalok*”, amint általában emlegetik – a koncert katonai tematikáját rávetítve a darabra!

A Neue Freie Presse, 1918. január 13-án így értékelte az új darabot:

„*A régi stílust olyan 'népdalok' példázták Kodály Zoltán vonósokra és négy fafúvásra [két klarinét és a Fináléban még két fagott] írott, jótékonyan egyszerű feldolgozásában, amik között felettébb szépségesek is akadtak [...] Kodály professzor feldolgozása aláhúzza ezt az egzotizmust a zenekari aláfestésekben, amelyek mintha régebbi nemzeti kísérőhangszerek hangzásbeli sajátosságait utánoznák, például bizonyos egyenesen modern hatást keltő kettős akkordjaikban és szecessziós ritmusáiban.*”

Bartók egy 1918. január végén belényesi román barátjához, Bușitța Jánoshoz írt levelében foglalta össze az esemény jelentőségét: „*Végre egyszer 'valódi' magyar népdalokat is hallhatott az a néhány bécsi zenész, aki véletlenül belécsöppent a pénz- és egyéb-arisztokraták társaságába.*”

Lássuk most már magát a művet, a *Magyar Rondót*, mely Bónis Ferenc véleménye szerint „*technikai előtanulmány volt a Marosszéki táncok (1930) meg a Galántai táncok (1933) zeneköltői remekléseihez.*” Ez annyiban is igaz, hogy a Coda duhaj tánca egyszer csak megtorpan, s lírai karakterrel visszaidéződik a téma. Így van ez a *Galántai táncok* végén, de még a *Páva variációkban*, a *Concertóban*, sőt a *Trió-szerenád*-ban és a *Pünkösdlőben* is. Úgy látszik a nosztalgikus, melázó visszatekintés penultima pillanata fontos formai-dramaturgiai kritérium lett Kodály műveiben.

Kovács János részleteket kutató-bemutató tanulmányában a kísérőzene 5. számát így írja le: „négypilléres rondó három trióval és közvetlenül a 6-os szám következett rá; a bécsi verzió kibővül egy Codával”, a 11. számmal. A szerző életében kiadatlan maradt a darab, csak 1976-ban jelent meg a bécsi anyag alapján a Zeneműkiadónál a zenekari változat, már *Magyar rondó* címen.

Zenei anyaga a népzenei forrásjegyzék szerint szinte minden tájegységről, ahol Kodály népzeneét gyűjtött, tartalmaz dallamokat részben katonadal-szövegekkel.

Téma: Gice (Gömör, 1913) és Zsére (Nyitra, 1911)

Közjátékok: 1. Kassa (Abaúj, 1916.) és Nagyszalonta (Bihar, 1917)
2. Keszthely (1906 – Bartók gyűjtése) és Béd (Nyitra, 1910)
3. Nagyszalonta (Bihar, 1916)

Kóda: Gyergyóremete (Csík, 1910)

Kodály Hátrahagyott írásainak II. kötetében (62. old.) *Csüördögölő. Népdalfeldolgozások* cím alatt a kortárs népdal-művek kapcsán elmélkedik: „Szervánszky, Szabó [Nótaszó], Ránki [Pomádé király új ruhája] *m s, d szerelme*. „Hogy veti el a paraszt”. [...] Német, az a gavotta Styrica. Mi ennek az öntudatlan pszichológiai alapja? Tudat alatt mind benne úszunk a német zenei gondolkozásban–érzésben. Hogyan magyarazzuk, hogy tősgyökeres székely nép táncává fogadta? Német katonaság Erdélyben ült a 16-18. [században] „Jómagam még 1918-ban: csüördögölőt” – olvashatjuk a vázlatosan fogalmazott történeti távlatú gondolatokat.

Ez tehát a *Régi magyar népdalok/Magyar Rondó* coda-dallama. [**d m fmrđ / m s, d m**]

Kovács János megjegyzi még a színpadi zenével foglalkozó tanulmányában: „több alkalommal előadásra került egy gordonkára és zongorára átírt változat; ezt a verziót Kodály már 1917-ben elkészítette. Kecskeméti [István] műjegyzeke szerint a hangversenytermi bemutató 1924-ben volt a Zeneakadémián Kodály szerzői estjén (ápr. 22.) nyilván kéziratból, Zsámboki Miklós és Herz Ottó előadásában.”

Most pedig itt áll előttünk első kiadásban, majd egy évszázad késéssel keletkezése után, a ma már viszonylag gyakran hallható kompozíció.

Ittész Mihály

Források:

Bónis Ferenc: Kodály Zoltán és Móricz Zsigmond. In: Rákóczi induló, Kossuth szimfónia, Székely fonó. Balassi, 2015. 201-204.

Büky Virág: „Historisches Konzert” – „Daliás idők muzsikája” In: Szalay Olga (szerk.): Száz magyar katonadal. Budapest: Balassi Kiadó–MTA Zenetudományi Intézete, 2010. 593-602.

Eőszé László: Kodály Zoltán életének krónikája. Budapest: EMB, 2007. 68-69.

Farkas Ferenc: Kodály Magyar rondójának első kiadásához. In: Bónis Ferenc (szerk.): Kodály Zoltán és Szabolcsi Bence emlékezete. Kecskemét: Kodály Intézet, 1992. 118-138.

Kodály Zoltán Magyar zene, magyar nyelv, magyar vers. Budapest: Szépirodalmi, 1993. 62.

Kovács János: Pacsirtaszó. Kodály első színpadi kísérőzenéjének sorsa és utóélete. In: Bónis Ferenc: (szerk.): Erkel Ferencről, Kodály Zoltánról és korukról, 2001. 133-141.

Bereczky-Domokos-et al.: Kodály Zoltán népdalfeldolgozásainak dallam- és szövegforrásai. Budapest: Zeneműkiadó, 1984. 31-34.

Az Editio Musica Budapest és a Kodály Zoltán Archívum
tisztelttel meghívja Önt

KODÁLY ZOLTÁN

Magyar Rondo gordonkára és zongorára

című művének kottabemutatójára

Időpont: 2017. január 23. (hétfő), 17 óra

Helyszín: a Kodály Zoltán Emlékmúzeum előadóterme

(1062 Budapest, Andrásy út 87-89.)

Bevezető előadást tart **Ittész Mihály**, a Magyar Kodály Társaság elnöke

A kiadványt bemutatja a közreadó, **Perényi Miklós** gordonkaművész
és **Kerékfy Márton**, az Editio Musica Budapest főszerkesztője

A művet előadja

Perényi Miklós és Lantos István

Az 1917 decemberében komponált darabot Kodály két változatban készítette el: kizsenekarra, valamint gordonkára és zongorára. A szerző életében mindkét változat kiadatlan maradt. Míg azonban a kizsenekari verziót Farkas Ferenc és Máriássy István 1976-ban közreadta, a gordonkaváltozat csak 2016-ban látott napvilágot.

A Zuglói Filharmónia koncertjéről

A Zuglói Filharmónia, ez az egykori „István Zenekarból” kibontakozott, immár 63. évében járó együttes a mostani évadban három, egyenként négyrészes koncertsorozatot bocsátott útjára.

Gaudeamus bérlet a Zeneakadémián

Ennek a sorozatnak harmadik délutánján, 2017. január 21-én *Rossini, Bottesini és Haydn* műveiből összeállított műsort szólaltatott meg a zömmel fiatalokból álló együttes, *Medveczky Ádám* vezényletével.

A megszólaltatott művek, keletkezési idejük szerint, talán 90 évet fognak át: a koncertet záró Haydn-mű, a Nelson mise 1798-ban íródott, a nyitódarab, Rossini *Olasz nő Algírban* nyitánya 1813-ból való; Giovanni Bottesini pedig, a két középső, szóló nagybőgőre és zenekarra komponált darab szerzője, 1889-ben halt meg. Koruk szerint tehát a műsorszámok nem állnak távol egymástól, világuk azonban nagyon is különböző, egyetlen koncert keretében történő megszólaltatásuk éppen ezért sokoldalú képet ad a koncert egyik főszereplőjéről, a zenekarról. Mondhatjuk ezt annak ellenére, hogy a Rossini-nyitányt kivéve kísérő szerepben kellett helytállniuk.

A Rossini-nyitány előadása igazi, a legmagasabb fokú örömméltánként hatott. A szellemes és virtuóz, sokszínű, szolisztikus effektusokban gazdag tétel előadásában a karmester és a fiatal hangszeresek mélységes egymásra hangoltsága mutatkozott meg, olyan fokon, hogy jóllehet közönség előtt játszottak, látnivaló volt, ez alapvetően az *ő játékuk*. A fiatalok érett muzsikálást nyújtottak, az évei szerint idős karmester pedig fiatalokat megszégyenítő lendülettel és játékosággal vetette bele magát (miközben persze inspirálta és kézben tartotta) a közös játékba.

Giovanni Bottesini, zeneszerző, karmester, előadóművész – amint a hangverseny tartalmában és küllemében egyaránt igényes (ám a szöveg szerzőjét névtelenségben hagyó) műsorfüzeté is említi, „a nagybőgő Paganinije” –, a maga korában három kontinensen ismert és elismert muzsikus, a számára adatott 68 életév alatt mindhárom területen jelentős életművet alkotott (nagybőgő-kompozíciói mellett sok egyebet, például 13 operát is írt). Mégis, évtizedekre feledésbe merült; mint a koncert szólístájának egy korábbi nyilatkozatában olvassuk: *nem volt*, aki eljátszsa darabjait. A nagybőgő azonban egy idő után kilépett kizárólagos basszushangszer-szerepköréből, így Bottesini művésze is kiléphetett a kottapapírosról, hogy újra hallhatóvá váljon. Izgalmas kompozíciós és előadói feladat egy eredendően nehézkes, nagy ujj-távolságokban skálázó és viszonylag halk hangú hangszert kiemelni a zenekarból, mintegy föléje emelni, sőt, fölemelni: éneklő dallamokat, drámai kitöréseket, virtuóz meneteket bízni rá, megvalósítani vele és általa; előadói feladat

a zenekarnak is úgy megszólaltatni a maga játszanivalóját, hogy ne fedje a szólistát. Ezen a koncerten szólista, karmester és zenekar egyaránt helytállt a maga szerepkörében.

A szólista, *Járdányi Gergely*

játékát hallva és látva örömmel konstataálhatjuk, hogy itt és most *van, aki eljátssza* Bottesini darabjait.

A két darab persze ismerős annak is, aki még soha nem hallott Bottesini-szerzeményt. Két fantázia szólalt meg, az egyik Bellini *Normájának* dallama-it szövi koncertdarabbá, hasonló (nem különösebben önálló) nyelvet beszél a zenei kölcsönanyagból nem táplálkozó *Cerrito-fantázia* is, amelynek névadója a zeneszerző kortársa és bizonyára személyes ismerőse, Fanny Cerrito balettművész. Ha fentebb a két fantázia keletkezési idejét csak mintegy terminus ante quem-mel adhattuk meg, ennek oka, hogy az életmű nagy része datálatlan kéziratokban maradt fenn, e művek első kiadása is csak az utóbbi években valósult meg; egyelőre nincs megbízható műjegyzéke sem a szerzőnek. Van tehát még kutatnivaló az olyan elkötelezett Bottesini-kutatók számára, amilyen *Járdányi Gergely* is, aki doktori disszertációját 2010-ben az olasz mesterről írta. – A magyar művészt pedig nem olyan rég egy egészen másik szerepkörében, mint édesapja, *Járdányi Pál* örökségének őrzőjét és krónikását hallhattuk a Pesti Vigadóban.

A koncert második részében Haydn *Nelson-miséje* szólalt meg, a szerző – mint Rajeczky Benjamin említi – „hat nagy misé”-jének egyike, a haydni művészet egyik összegző kompozíciója. Ennek szóloít *Forgó Eszter, Patak Zita, Hajdu András* és *Jekl László* énekelték, közreműködött a *Szent István Király Oratóriumkórus*.

Az előadás egészében méltó volt a zenemű súlyához, komplexitásához – itt nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy nagyrészt fiatalok álltak/ültek a pódiumon (tehát fiatal énekhangok szóltak), akik egy nagy karmester irányítása alatt szereztek katartikus élményt ezen a már estébe hajló délutánon a Zeneakadémia lelkes közönségének.

Köteles György

60 év – 60 hangszer

Birinyi József, „Kétszer 60”

**A hangverseny műsora eddigi gazdag életútjáról,
sikereiről és nem utolsósorban, hangszereiről szolt**

*„Mostan kedvem kerekedik,
Elmém azon töprenkedik,
Hogy, ím, dalra kéne kelni,
Ideje volna énekelni.”*

(E. Lönrot, Kalevala, Vikár B. fordítása)

2017 január 25-én a műsort a gyönyörű Duna Palota zsúfolásig telt dísztermében láthatta a közönség. Sokan és sokszor hallottunk már a *Birinyi Gyűjteményről*, de a bemutatások alkalmával mindig kap a néző, hallgató valami újat, valami érdekeset. A hangszerekkel való ismerkedés közben megelégnül a nézőtér, s észre sem vesszük, az előadás interaktívvá válik.

Most sem volt ez másként. Egy kisfilmmel kezdődött az est, amelyből kiderült, (aki még nem tudta volna), hogy a családi környezet járult hozzá József zenei indíttatásához, miként András bátyja hangszerkészítő remekléséhez is. Birinyi sikeresen ötvözte a filmrendezői, zenei és néprajzi mivoltát, a szórakoztató, a jó értelemben vett, népművelői szándékkal megjelenítve.

Képet kaptunk arról, hogy édesapjuk, a családi zenélésekkel, a hangszerkészítéssel, egy életre szóló élményt nyújtott fiainak, és ők máig folytatják a szülői házból hozott ismereteket. Az általuk létrehozott zenészsámók Magyarországon és külföldön elterjedtek, az óvodáktól a zeneiskolákig, szakköröktől a hivatásos zenészekig egyaránt.

Birinyi József, szisztematikusan, tudományos igénnyel kezdte gyűjteni Közép-Európa népi hangszereit. A restaurálást és a karbantartást, annak idején édesapjával együtt *Bátyja* végezte, aki teszi ezt ma is. Így gazdagítják Európa legnagyobb, legteljesebb, szakmai igényességgel feldolgozott, hangszergyűjteményét, amely már 1.313 darabból áll. Persze, ez sem biztos, hiszen – hála Istennek – ez a szép magángyűjtemény napról, napra növekszik. Híressé vált messze földön, így pl. 2008-ban 110 hangszerrel gyarapodott egyszerre a repertoár Münchenből, Konc Makk Erzsébet ajándékaként, aki férje hagyatékát, csak a Birinyi testvéreknél látta szakmai megbecsülésben és biztonságban. A hangszergyűjtemény számos települést, országot, sőt, több földrészt bejárt már, ismeretet és örömet nyújtva a látogatóknak.

De térjünk vissza az esthez, amelyben Birinyi József 60 éves életútját láthattuk, majd a kisfilm után a hangszerek részletes bemutatása, megszólaltatása és az ünnepelt, szellemes poénnal teli kiegészítése következett. Így találkozhattunk néhány *idiofon* eszközzel (ahol a hangszertest a hangforrás): brúgó, kanál, kereplők stb., *membrafonos* (rezgő hártya a hangforrás), dobok, köcsögduda, pipi, zümmögő stb. Többféle *kordofon* hangszert láttunk, hallottunk, (rezgő húr a hangforrás), hegedű, citera, koboz, tekerőlant stb. Nagy sikere volt az *aerofon* hangszereknek (rezgő levegő a hangforrás), zúgattyú, nádsíp, pánsíp, kaval, tilinka flóta stb. Érdekes volt az *elektrofon* instrumentumok közül (elektromos hangforrások), a dudaszintetizátor, amelyet az oktatásban lehet remekül hasznosítani. Nem számoltuk, de a 60 hangszerrel megszólalt 60 dallam, amely időnként, a jelenlévők önfeledt énekével párosult.

Persze, mindenkinek a fejében megfordult a gondolat, hol lesz ennek az egyedülálló gyűjteménynek állandó, méltó helye, ahol – mint közkinccset –, mindenki, bármikor láthatja?

Az est nagy sikerét a vastapsok bizonyították. A 60 éves népzenekutató, tudós, zenész stb. ezt kapta a szép születésnapra, de igazi ajándékozásban a közönség részesült. A sokféle ismeretszerzés mellett, énekelhette, füttyülhette, ritmizálhatta gyermek- ifjú és felnőtt, kora kedves dalait, felidézve a múltból, ami szép, ami kedves volt a számára, ezzel megszépíthette a jelen pillanatait, elfelejtve a hétköznapi nehézségeit.

Birinyi József köszönetet mondott mindazoknak, akik az elmúlt évtizedek alatt segítettek, hozzájárultak ahhoz, hogy mindaz megvalósuljon, amit fiatalon eltervezett, és azoknak, akik a mai estének létrehozásában fáradoztak, vagy hozzájárultak anyagi megvalósulásához. (A különleges magyar gyümölcsborok is növelték a nap sikerét, belesimulva értékeink ismertetésébe.)

Gratulálunk a gazdag, munkás 60 évhez, kívánjuk, hogy egészségben, hasonló

sikerekben teljen élete, mindannyiunk öröme.

Köszönet a szép estéért, a különleges, maradandó élményekért.

Dr. Gerzanics Magdolna

Sebestyén Márta a Zeneakadémián

2017 Kodály év! A zenét tisztelő, szerető emberek ünnepelnek.

Sebestyén Márta és zenész társai a Zeneakadémián emlékeztek a szerzőre. Tették ezt úgy, hogy a magyar gyökerekből kiindulva kalandoztak egészen az antik Odüsszeuszig. Ellentétben a görög monda alakjával nem bolyongtak, hanem *Sebestyén Márta* logikusan felépített szerkesztése alapján *Sebő Ferenc* segítségével nagyon is tudatosan vezették a hallgatóságot.

Már megszokhattuk, hogy mindig hoz valami új színt előadásaiba Sebestyén Márta, de amit 2017. február 2.-ára összeállított, igazán egyedinek mondható. Összekapcsolta a régi stílusú magyar népdalokat Kodály Biciniumaival, a népi hangszeres muzsikát a világi zenével, Pálóczi Horváth Ádám énekeit a XIX. századi verbunkkal, párhuzamot vont a magyar és a görög népzene között, majd a pentatónia világának rejtelseibe vezette a Zeneakadémia lelkes közönségét.

A sokszínű műsorban felléptek művésztársai, Agócs Gergely, Szabó Zsolt, Andrejszki Judit, Sofia Labropoulou, Pejcsik Panna, a Hungarian FolkEmbassy, a Hunyadi Véndiák Kórus, *Sebestyénné Farkas Ilona* vezetésével, valamint a „Fölszállott a páva” tehetségkutatóján feltűnt tehetségek: a Nógrádból érkező Haraszi ikrek, s Székelyszenterzsébetről a Cickom énekesegyüttes.

Sebestyén Márta ez alkalommal is elkápráztatta a nagydeműt fantasztikusan egyéni előadásmódjával, biztos stílusérzékével, s rögtönzött, virtuóz ornamentikáival. Büszkén mutatta be a volt iskolatársaiból alakult vegyeskórust, akik édesanyja (Kodály tanítvány!), *Farkas Ilona* vezetésével Kodály műveket adtak elő.

A nagyszerű hangversenyt Kodály Berzsenyi Dániel versére írt kánonjával „A magyarokhoz” fejezték be a közönség bevonásával.

Nagy Márta

Ugrin Gábor

1932-2013

**A Veres Pálné Gimnázium énektanára,
Ugrin Gábor tiszteletére emléktáblát állítottak
az iskola valaha volt diákjai.**

2013. június 21-én hunyt el *Ugrin Gábor*, aki a gimnázium legendás énektanára volt 1960-1978-ig. Tanítványai, közel négyezren, szeretettel és tisztelettel gondolnak ma is Tanár Úrra, és közülük sok százan jöttek el a temetésre, majd a megemlékezésre, a Terézvárosi templomba, ahol a régiek a ma is tudott kórusművekből énekeltek M. Dr. Losonczy Katalin és Tóth Csaba vezényletével.

A következő tanévben volt tanítványa, *M. Dr. Losonczy Katalin* felkereste az iskolánk igazgatóját, *Gelencsér Sándort*, és engedélyt kért arra, hogy az egykori szeretett és sok ezer diák számára életre szóló zenei élményeket adó tanáruk emlékére az iskola falán emléktáblát állíthassanak.

Megállapodás született, hogy a gimnázium alapítványára érkezhetnek az adományok. Losonczy Katalin teljes jogon képviselheti az iskolát az elkövetkezendő munkák során.

Az emléktábla bronz domborművének elkészítésére *Melocco Miklós* Kossuth díjas szobrászművészt, a Nemzet Művészet kérte fel a megalakult intéző bizottság, melynek tagjai voltak még – többek között Somogyi Tóth Gábor, Dr. Varga István, Kurtág Zsuzsanna valamint jómagam az iskola vezetőségét képviselve.

A közel hatvan adományozó jóvoltából cca. 1 350 000 Ft gyűlt össze másfél év alatt. A befizetéseket a Veres Pálné Gimnázium Közhasznú Alapítványa kezelte. Az emléktábla tervét és a domborművet *Melocco Miklós* készítette el, a kivitelezést és az installációt *Kaczúr László* kőfaragó mester vállalta.

Az avatásra 2016. május 26-án került sor a gimnázium aulájában. Jelen voltak a család tagjai, felesége *Dr. Hegyi Zsuzsanna*, egykori Zeneakadémiai tanára: Párkai István, professzor emeritus, a Magyar Kodály Társaság részéről (melynek örökös tiszteletbeli tagja volt), Natter-Nád Klára zenetanár a Hírek főszerkesztője, a Tatabányai Bárdos Kórus

(annak alapító karnagya volt), hűséges énekesei. Egykori kollégák, és barátok népes tábora.

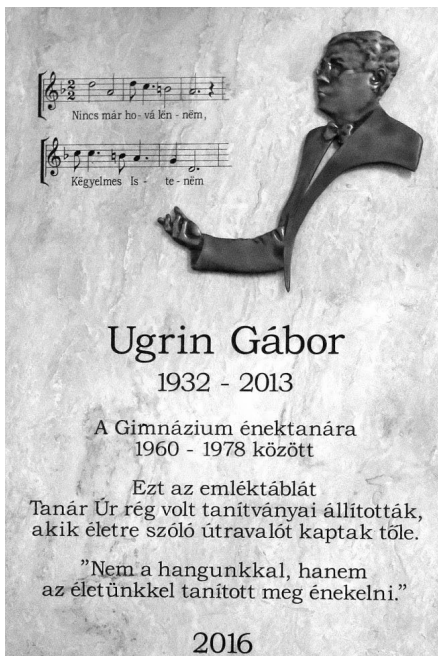
Az ünnepség az iskola jelenlegi énekkara és a sok régi diák népdaléneklésével kezdődött, amit a volt diákok és megjelent vendégek közönteje követett. A laudációt, melyet a valamikori „Veres Pálné” diák, *Dr. Hafenschner Károly* evangélikus lelkész mondott el, igazi visszaemlékezés, a régmúlt hétköznapijainak, Tanár Úr mondatainak, gesztusainak, az őt körülvevő diáksereg apró szeretet megnyilvánulásainak felidézése volt – sok nevetéssel és könnyekkel

küzdve élte át a jelenlévő volt diáksereg. Majd kórusművek következtek, néhány a mindenki által ma is tudottakból.

Az iskola aulájában több mint száz tanítvány és meghívott vendég jelenlétében leplezték le a 110-90 cm-es gyönyörű márványtáblát, amelyen a portré mellett kottában, *Kodály Zoltán: Szép könyörgés* c. kórusművének első dallam- és szövegsora olvasható.

Nagy örömünkre szolgál, hogy az ötven évvel ezelőtti tanítványok tiszteletét és háláját megőrzi ez az emléktábla, amely révén a mai diákok is szembesülhetnek azzal, hogy egy tanár milyen életre szóló hatással lehet a diákokra, és egyben naponta olvashatják a tábla szövegébe rejtett üzenetet.

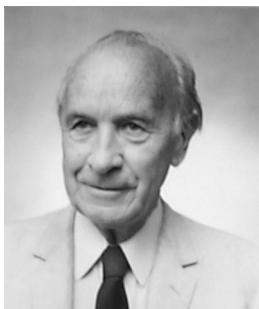
Ezúton is szeretném kifejezni köszönetemet a szervezőknek és a régieknek, hogy megszabták és megőrkítették egy karizmatikus tanár, muzsikusként és emberként, aki életében és halálában is akkora hatással volt azokra, akik ismerhették őt, és énekelhettek a keze alatt, hogy egy fél évszázad elmúltával is összefogtak, hogy emléket állítsanak szeretett tanáruk tiszteletére.

Korompay Bálint
a Veres Pálné Gimnázium igazgatója

Csenki Imre emléktábla avatása

Belváros díszpolgára, a néhai Kossuth-díjas karnagy zeneszerző Csenki Imre tiszteletére avattak emléktáblát, egykori lakóhelyén, a Párizsi utca 6/a épületén.

A művész lánya Szilasiné Csenki Éva hívására az eseményen sokan gyűltek össze, rég nem látott barátok, ismerősök, és énekesek a különböző általa vezetett együttesekből akik örömmel elevenítették fel a régi kedves emlékeket.

Csenki Imre által gyűjtött szép népdalokból egy csokorra való *Gál Kinga*, a Budapesti Ward Mária Iskola tanulója énekelt. Ünnepi köszöntőjében *Wohlmuth István* kulturális tanácsnok elmondta, hogy sok éves igény vált valóra e napon, február 9-én, hogy a neves szobrászművész *Barabás Márton* alkotása, a dombormű elhelyezésre került.

A zeneszerző munkásságát *dr. Ittész Mihály* méltatta.

Tisztelt Egybegyűltek! Kedves Tisztességtevők!

Megtisztelő, hogy az emléktábla felavatásán szólhatok. Nem csak személyes okokból, hanem mint a Magyar Kodály Társaság képviselője, elnöke is, hiszen Csenki Imre Társaságunknak nagyra becsült alapító tagja volt.

Csenki Imre ahhoz a második nemzedékhez tartozott, amely megértve a nagy mesterek, Kodály és Bartók törekvéseit a nemzeti zenekultúra megújítására, sőt megteremtésére, munkásául szegődött az általuk meghirdetett nagyszabású terv megvalósításának. Annak a művész és zenepedagógus nemzedéknek a tagja volt, amelyhez Ádám Jenő, Bárdos Lajos, Kerényi György, Vikár Sándor és Csenki Imre tágabb értelemben vett földije, Gulyás György tartozott. Valamennyiüknek tanárként, kórusvezetőként kellett hadrendbe állnia, ugyanakkor kinek-kinek a maga őrhelyén meg kellett teremtenie, vagy éppen ki kellett harcolnia a feltételeket az eredményes munkához. Nem lehetett beleülni a készbe, és kényelmesen művészkedni.

Csenki Imre kiemelkedően eredményes, így joggal legendásnak mondott debreceni évei a református kollégiumban, a Kántus élén a tehetség és a megalkuvást nem ismerő elhivatottság diadalát jelentették. Együttesével elvitte sokfelé az országba, és külhonba, Svájcba is, a kodályi muzsika és zenei művelődési gondolat hírért. Nagyszerű tett volt a *Székely fonó* előadása a debreceni nagyerdei szabadtéri színpadon.

Mindezek adták az alapot, hogy őt hívják meg 1950-ben az akkor alakuló Állami Népi Együttes alapító karnagyának. Ezzel az együttessel aratta világraszóló sikereit Párizsban és Kínában. Velük mutathatott be

számos új művet, köztük a leghíresebbet, Kodály összművészeti népdal-kantátáját, a *Kállai kettőst*, a zeneszerző elismerését is kiérdemelve. Kodály Zoltán ugyancsak elismeréssel szólt Bartók rendkívül nehéz *Magyar népdalok* című ciklusának előadásáról. Magam győri zenei szakiskolás növendékként Kodály-mű, a *Székely fonó* hangverseny-előadásán láttam először vezényelni. Néhány esztendővel később zeneakadémistaként Kodály 80. születésnapja köszöntésére szervezett Erkel színházi hangversenyen *A magyarokhoz*, a *Forr a világ* kánon karnagyként állt előttünk Csenki Imre: ő vezette a hatalmas egyesített kar énekét.

Csenki Imre eladóművészi, karnagyi pályája a körülmények érthetetlen összejátétszása folytán tulajdonképpen elég korán félbeszakadt. Talált azonban már korábban is élethossziglan folytatható tevékenységi területet: a zeneszerzést. Eredeti művek és sikeres népdalfeldolgozások, a magyarok mellet többek között cigány dallamokkal. Ezeket korán elhunyt fivére, Sándor és a maga gyűjtéséből emelte a művészi régióba. Még színpadi műre is innen kapott inspirációt.

Talán szabad még egy személyes emléket elmondanom. Még eléggé kezdő Kodály-kutatóként, a Tanár úr munkássága élő tanúi között keresve a hiteles emlékezőket, találkoztam először személyesen Csenki Imre karnagy úrral. Itt a Párizsi utcai lakásban, valamikor az 1970-es évek első felében fogadott nagyon szívélyesen. Kodályról, s a nagy mester útmutatása nyomán kibontakozott pályafutásáról beszélt. Későbbi találkozásainknak aztán a Kodály Társaság rendezvényei adtak keretet 1978-tól.

Méltó, hogy mától emléktábla figyelmezteti az erre járkat: itt élt és dolgozott *Csenki Imre*, a magyar zenekultúra, mindenek előtt a kórusmuzsika kiemelkedő képviselője, egy nagy nemzedék példamutató tagja. Ez a jó példa pedig ma is követőket kíván!

A család nevében az unoka Szilasi Alex emlékezett.

Csenki Imre 1950-ben költözött a Párizsi utcai lakásba, feleségével és két gyermekével. Otthona teljességgel tükrözte a külvilághoz fűződő viszonyát, művészi és alkotói életének igényességét és családjá iránti mély kötődését.

Dolgozó szobája, élete utolsó percéig az éjszakába nyúló elmélyülés, a zeneszerzés a szakmai döntések színtere volt. Itt születtek a legjelentősebb művei, itt dolgozta ki többek között az Állami Népi Együttes Énekkarának művészi alapelveit, a Magyar Rádió kórusának repertoárját, gondozta jegyzeteit és a naponta folytatott levelezéseit.

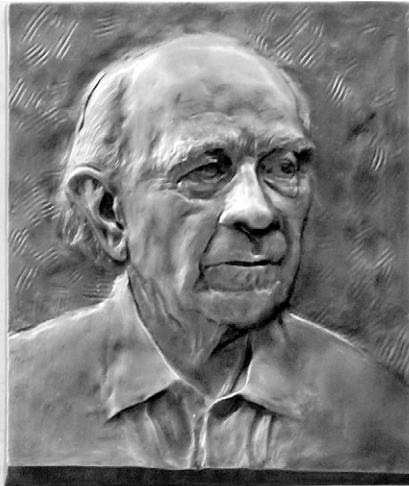
A nappalijában egymásnak adták át a kilincset egy-egy tanácsért a magyar zenei és közélet szereplői, művészek a világ minden tájáról, egykori tanítványok, valóságos zárandokhelyként tekintve „Imre bácsi” lakására. Lankadatlan lelkiismeretességgel igyekezett szakmai és lelki támaszt adni fiatalnak és idősnek egyaránt, amikor valamelyik hétköznapi délelőttjén, váratlanul becsöngettek hozzá. Köztudott volt ugyanis, hogy Csenki Imre ezt a napszakot a „fogadó órák” bonyolításával tölti.

Itt vehette át a legnagyobb kitüntetéseinek átadási időpontjáról szóló postai értesítést, itt csengett a telefon koncertfelkérések, új kórusművek komponálása kapcsán. Ugyanakkor itt élte meg az 56-os forradalom eufórikus, majd később félelemmel teli napjait, a méltánytalan szakmai mellőzöttséget a 60-as évek elejétől és itt érte a családi tragédiák váratlan híre is.

Minden, a magyar zenetörténetet is nagyban befolyásoló Csenki-esemény természetesen nem férhet fel egy emléktáblára. Ahogy a márványtábla a rajta lévő domborművel hirdeti:

Itt Élt és Alkotott 1950-től haláláig Csenki Imre. Emlékeztetve minden erre elhaladót, hogy ebben a házban, egykoron közöttünk élt rendkívüli életet és alkotott nem mindennapit egy ember, akinek emléke, szellemi örökségének ápolása immáron közös feladatunk.

A család nevében köszönettel tartozom Belváros- Lipótváros Önkormányzatának, Wohlmuth István egyéni képviselőnek, kulturális tanácsnoknak az emléktábla ügyének őszinte és nagylelkű támogatásáért, Barabás Márton festő és szobrászművésznek a mesteri dombormű megalkotásáért, Ittész Mihály a Kodály Társaság Elnökének köszöntő szavaiért és minden érdeklődőnek akik jelen voltak ezen a jeles napon.

EBBEN A HÁZBAN ÉLT ÉS ALKOTOTT
1950-TŐL HALÁLÁIG

CSENKI IMRE
(1912 - 1998)

KOSSUTH-DÍJAS KARNAGY, ZENESZERZŐ

BELVÁROS-LIPÓTVÁROS ÖNKORMÁNYZATA
2016.

Megalakult a Magyar Kodály Társaság Soproni Tagcsoportja

2016. november 16-a jeles dátum a Magyar Kodály Társaság Soproni Tagcsoportja (továbbiakban MKTST) életében. A Hotel Pannonia Európa termében *dr. Ittész Mihály* a MKT elnöke, a MMA rendes tagja nagy sikerű előadást tartott LISZT és KODÁLY címmel. Az előadás után hivatalosan megalakult a Soproni Tagcsoport 34 fővel.

Évek óta tervezem, hogy a Liszt Ferenc Társaság Soproni Tagozata mellett működjön egy MKTST is. Merőben más jellegű mindkettő, ugyanakkor olyan szint vizs Sopron zenei életébe, ami eddig hiányzott a palettáról.

A jubileumi évre tervezett rendezvények közül már néhány a megvalósulás fázisába lépett. Nagyon jó a kapcsolat a soproni Horváth József Alapfokú Művészetoktatási Intézménnyel (továbbiakban HJAMI). Lampert Tünde intézményvezető és kollégái remek ötletekkel és tervekkel álltak az ügy mellé. Néhány a rendezvények közül :

Március 4-én az Andor Ilona Baráti Társaság Kodály Zoltán Kórusa *B. Horváth Andrea* ESTI DAL címmel ad hangversenyt a Soproni Szent György templomban 19 órakor.

Március 6-án a HJAMI Kamaratermében (Sopron, Szélmalom utca 17.) *Sebestyénne Farkas Ilona* tart megemlékezést egykori tanáráról Kodály Zoltánról délelőtt 10 órai kezdettel. Ugyanitt 14,30 -kor Népdal-éneklési Fesztivál lesz a Zeneiskolában tanuló növendékek részvételével. A zsűri tagjai *Sebestyénne Farkas Ilona* és *Somorjai Paula*.

Április 20-21-én tartjuk a HJAMI által szervezett Kodály Kvíz rendezvényt, amely a Soproni Tankerületi Központ iskolái részére lett meghirdetve. Három korcsoportban és két fordulóban.

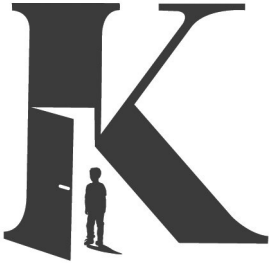
Április 24-én a Soproni Tagcsoport és a Pro Kultúra Sopron Nonprofit Kft. közös rendezésében kerül sor a városi megemlékezésre. A fellépők közt találunk óvodás csoportot, alsó-és felső tagozatos énekkart, középiskolai kórust, női kart és a Soproni Liszt Ferenc Szimfónikus Zenekart.

Május 21-én vidéken tartunk egy nagyszabású rendezvényt. A cél az, hogy a Soproni Tagcsoport idővel Nyugat Magyarországi Tagozattá nője ki magát. Ehhez remek partnereket találtam *Regényiné Demeter Mónika* a lövői Napsugár Óvoda intézményvezetője, *Horváthné Kemény Tünde* ének tanár és karvezető valamint *Pap Tibor* kántor és karvezető személyében. A rendezvény támogatója a Lövői Önkormányzat.

Igyekszünk mielőbb felnőni a már „öregebb” Tagcsoportokhoz színvonalban és aktivitásban egyaránt.

Bencsik Erzsébet
a Soproni Tagcsoport vezetője

Kodály Világa

A nagyvilágban még mindig leginkább a technológiai haladás határozza meg egy gazdaság alapját. Ha innovációról hallunk, jelenleg is talán kizárólag valamilyen műszaki fejlesztés jut eszünkbe. Egyre többet hallani azonban olyan szociális innovációkról, melyek nélkül a jólét nem lenne teljes. A Kodály Világa elnevezésű kezdeményezés egy olyan ötlet megvalósítása, amely tevékenységeivel azon munkálkodik, hogy minden, amivel

foglalkozunk, egy kicsit jobb legyen, mint azelőtt.

2015 márciusában az ELTE ötletversenyén fogalmazódott meg a gondolat, hogy milyen nagyszerű lenne közösséget formálni Kecskeméten, Magyarországon, illetve később akár nemzetközi szinten is azok köréből, akik abban a zenei nevelésben részesültek, amit Kodály Zoltán fontosnak tartott.

Több százezer, talán a milliót is közelíti azok száma Magyarországon, akik ének-zenei iskolákban tanultak vagy különórán hangszeres képzésben vettek részt az ötvenes évek óta. Célunk a Kodály-módszeren nevelkedett tanítványok, a Kodály iskolák volt növendékeinek felkutatása, közösségek formálódásának segítése, amatőr minőségi zenei produkciók létrehozásának menedzselése és további együttműködő folyamatok elindítása a határon túli magyarsággal is karöltve. Újtárra indítjuk a „Legyen az együtt éneklés, az együtt muzsikálás a közös nyelv a világban” mozgalmat. Azt is láttatni kívánjuk, hogy Kodály Zoltán öröksége nem csupán a zenei nevelés területére korlátozódik, hanem olyan értékeket hordoz, amelyek alapjai kell, hogy legyenek az igényes emberi életnek.

„Annyi gond, baj, bánat és szörnyűség vesz körül minket, hogy azt nem szabad még a művészetbe is beengedni.” (Gross Arnold)

Ma, felgyorsult világunkban különösen fontos, hogy értékeket közvetítsünk, hogy példát mutassunk a gyermekek, a fiatal felnőttek számára, de olyan módon, melyre a mai ifjúság nyitott lehet, azaz élményeken keresztül.

Több országban évtizedes hagyománya van az amatőrök együttes felkészülésének, évente néhány közös produkció bemutatásának (Londonban, Leidenben, stb. évente megrendezésre kerül a Scratch Messiah például, amely sok-sok ezer embert vonz), és ez a kezdeményezés már hazánkban is elindult, amihez most mi is csatlakozunk. A Kodály Világa Nonprofit Kft. tevékenysége egyik legfontosabb pillérének tartja a közösség építést, az új, több területet átfogó alkotó, innovatív megoldások generálását. Zenei, tudományos, művészeti találkozókat szervezünk,

és olyan folyamatokat indítunk el, melyek hozzájárulnak ahhoz, hogy Kodály Zoltán életműve azok körében is élő, lüktető maradjon, akik nem életpályának tekintik a mindennapos éneklést, muzsikálást.

2017-ben Kecskeméten szervezzük meg az első Kodály Világa találkozót a kecskeméti Kodály Művészeti Fesztiválhoz igazodva július 14-16-án. Az első napi próbák és akklimatizálódást követően 15-én 20^h-kor előreláthatóan az ország különböző pontjairól érkező 3-500 felkészült résztvevővel énekeljük a *Psalmus Hungaricus* a Kecskeméti Szimfonikus Zenekar közreműködésével, illetve *A magyarokhoz* c. kánont, remélhetően a közönség soraiban ülőkkel együtt. Július 16-án pedig Medveczky Ádám vezényletével a *Székely fonó* parádés szereposztással zárja az első találkozónkat, és egyben nyitja a Kodály Művészeti Fesztivál és a Nemzetközi Kodály Szeminárium programsorozatát.

Kodály Zoltán Kecskemét szülötte, azonban munkássága messze meghaladja Magyarországot, de Európa határait is. Ő nem csupán Kecskemét, nem csupán Magyarország “ügye”, hanem a világ zenei nevelésének egyik meghatározó alakja. A civil erők mozgósításával járunk hozzá ahhoz, hogy a Mesterünk által értéknek tartott elveket folyamatosan minél szélesebb körben a horizonton tartsuk, és támogassunk minden olyan folyamatot, amely az általa kijelölt utat követi, illetve azt szélesíti.

2017 az ünnepek sorozatának éve hazánkban. Arany János születési évének 200. évfordulója egybeesik Kodály halálának 50. és születésének 135. évfordulójával. Arany János 150 népdalt jegyzett fel, melyeket ő gyűjtött. Csupán 1952-ben jelentek meg ezek a dalok Kodály Zoltán közreműködésével: a 70 éves Mester tisztelgése a költő halálának 70. évfordulóján. Kettőjük közössége azonban sokszínűbb a számok közösségénél. Ki-ki a maga eszközeivel, tehetségével fáradozott azon, hogy hozzájáruljon népe neveléséhez, műveléséhez, fejlődéséhez.

„És vissza nem foly az időnek árja,
Előre duzzad, feltarthatlanul;
Csak szélein marad veszteg hínárja,
S partján a holt-víz hátra kanyarúl.
Bízvást!... mi benn vagyunk a fősodorban:
Veszhet közölünk még talán nem egy:
De szállva, ím, elsők között a sorban,
Vásznunk dagad, hajónk előre megy!”

(Arany János: *Magányban*)

És most talán felcsendül bennünk Kodály Zoltán valamelyik szerzeményének egy-egy dallama vagy felrémlik egy-egy kórusmű néhány sora, mely felébreszti felelősségérzetünket, tudatunkat tágítja, lelkünket szépíti.

A Kodály Világa civil vállalkozás valamennyi résztvevője, támogatója, a zenei neveléssel átítatott tudásunkkal, tapasztalatunkkal kívánunk

ahhoz a nevelő munkához hozzájárulni, amelyet Mesterünk olyan nagyon fontosnak tartott. Szeretettel hívjuk és várjuk honlapunkon, konferenciáinkon, együtt gondolkodó, együtt éneklő és együtt muzsikáló alkalmainkon mindazokat, akik társulásunk céljaival azonosulnak, akik közösséget vállalnak Kodály Világával.

Csikai Ildikó

Eredmény és kötelezettség

Felvették a Kodály-módszert a szellemi kulturális örökségek UNESCO-listájára

E sokak által várt jó hír járta be a sajtó szinte minden fórumát és a zenei élet köreit 2016 december legelején. A döntést az UNESCO (az Egyesült Nemzetek Nevelési, Tudományos és Kulturális Szervezete) Kulturális Örökség Kormányközi Bizottsága hozta meg Etiópia fővárosában, Addisz-Abeában tartott tanácskozásán. A döntésről Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere tájékoztatta az MTI-t.

A jegyzék, amelybe felvették a Kodály-koncepciót hivatalosan „a legjobb megőrzési gyakorlatok regisztere” nevet viseli. Ide azokat a modellértékű módszereket veszi fel a testület, amelyeket nemzetközi szinten is terjesztésre érdemesnek, jó példának tart. „A »Kodály-módszer« alapja az, hogy a zenei fogékonyságot már egészen kisgyermekkorától kezdve fejleszteni kell. A magyar módszer világszerte ismert és elismert, hiszen jól alkalmazható más társadalmi, kulturális közegben is”. – foglalta össze a sajtóközlemény. Ez az önmagában is fontos pontja a kodályi koncepciónak azonban kevés lett volna, hogy „a legjobb megőrzési gyakorlatok” családjába felvételt nyerjen.

Mi az, amit őriznie adatott, amit őriznie kell? Nem más, mint a népzene. Erről szól a Szellemi Kulturális Örökség Megőrzésének Egyezménye alapján kiállított tanúsítvány, melyet 2016. december 1-i dátummal *Irina Borova*, az UNESCO főigazgatója írt alá: a Kormányközi Bizottság Magyarország javaslata alapján kiválasztotta a *Kodály Koncepciót*, mint a *népzenei hagyomány őrizőjét*, mint az Egyezmény szellemében legjobban működő programot, projektet, illetve gyakorlatot.

Amint az MKT elnökségének február 20-án tartott ülésén *dr. Csonka Takács Eszter*, a 2006-ban létrehozott Szellemi Kulturális Örökség Igazgatóság igazgatója, egyben a Szentendrei Skanzen igazgatóhelyettese, elmondta, a sikeres előterjesztést több éves munka előzte meg. Szigorú feltételeknek kellett megfelelni. A pályázatban be kellett mutatni szóban és video-összeállításban, hogy a koncepció és módszer egyéb elemei mellett elvben és gyakorlatban hogyan kap helyet a népzenei hagyomány, számos intézménytől és gyakorló zenepedagógustól kellett nyilatkozatot csatolni, hogy valóban a Kodály koncepció alapján dolgoznak, s ennek során hogyan tudják segíteni a népzene átörökítését más közegben. A beadott anyagot szakértői bizottság véleményezte, több ízben kértek kisebb nagyobb kiegészítést, magyarázatot részletkérdésekre. Mikor már látható volt, hogy a szakmai előkészítés és bírálat nyomán a Kormányközi Bizottság soron következő ülése elé kerülhet a magyar előterjesztés, szükség volt a kulturális diplomácia közbenjárására is: támogatókat találni. Szerencsére számos ország – nem egy helyen a náluk is többé-kevésbé meghonosodott Kodály koncepció ismeretében – segítette sikerhez ezt a magyar megőrzési gyakorlatot a táncház-módszer, a matyó hagyományok és a mohácsi busójárás után.

Csonka Takács Eszter igazgatónő, szakterülete szerint néprajzkutató, s mint a zenével bensőséges kapcsolatban lévő hajdani ének-zenei iskola és csellista, nagyon átérezte a lehetőséget és a feladat súlyát. Fő motorja, szervezője volt a Kodály Intézettel szoros együttműködésben megvalósult pályázati anyag elkészítésének. A Magyar UNESCO Bizottság és párizsi UNESCO-képviselőnk is szívügyének érezte s ennek megfelelően támogatta a hivatalosan az Emberi Erőforrások Minisztériuma által benyújtott előterjesztést.

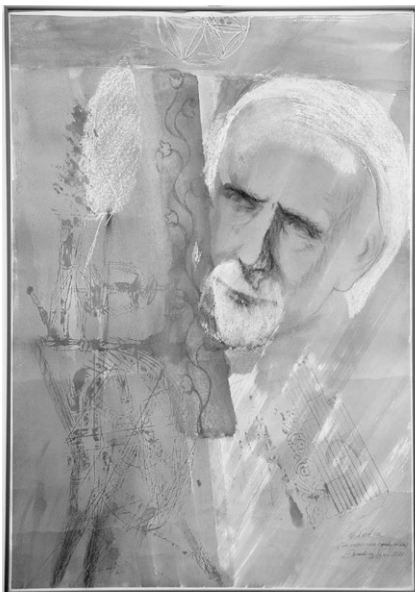
Siker? Eredmény? Igen, siker, eredmények elismerése, mely mögött Kodály szellemi indíttatása és útmutatása mellett ott van sokak elméleti s főleg gyakorlati – népzenekutatói, módszertani, tanítói, tanári – munkája. De kötelezettség is! Részben kifelé, úgy, hogy Magyarországnak segítenie kell a módszer átvételére készülő országokat tanfolyammal, szakértőkkel, esetleg ösztöndíjakkal. (Kevésbé ismeretes, hogy az 1960-as években még Kodály Zoltán irányított Etiópiába népzenekutatókat, hogy segítsenek az ottani gyűjtőmunkában. Az eredmény, a sok felvétel, megsemmisült az afrikai államban lezajlott polgárháború következtében, de a Budapesten őrzött másolatok fennmaradtak. Arra várnak, hogy digitalizálva egyszer visszakerüljenek származási helyükre...)

Ennél talán még fontosabb, hogy hosszú távon is bebizonyosodjék: méltók vagyunk a tagságra a hagyományőrzők „klubjában”, s hogy képesek vagyunk a népzene átörökítését is magába foglaló *Kodály koncepció egészének* életben tartására.

Balog Zoltán miniszter úr az Addisz-Abeba-i konferenciáról kapott hír bejelentésekor mondta: – *Bízunk benne, hogy ez a nemzetközi elismerés hozzájárul az iskolai ének- és zenetanulás kultúrájának erősítéséhez és megújításához.*

Rajtunk áll!

Ittész Mihály

Bardócz Lajos alkotása

Életfa

In memoriam Kodály Zoltán

**A Kecskeméti Tavaszi Fesztivál
Genius loci- Kodály és Lechner
öröksége című kiállításról**

Fotó: Banczik Róbert

A Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei együttesek Szövetsége – a KÓTA

2017. március 11-én tisztújító közgyűlést tartott.

A KÓTA több mint egy évszázados múltra visszatekintő, a legnagyobb taglétszámmal rendelkező országos hatókörű civil szervezet, mely az amatőr énekkari, zenekari és népzenei kultúra ápolását tartja legfontosabb céljának.

A közgyűlésen nagylétszámban megjelent tagság szavazatai alapján a KÓTA elnöki tisztjét az elmúlt négy év után ismét

dr. Mindszenty Zsuzsánna Liszt-díjas karnagy tölti be.

A két társelnök **Birinyi József** és **Somos Csaba**.

A Tanácsadó testület elnöke újra **Somogyváry Ákos** lett.

Döntés született a különféle szakterületeket irányító bizottsági vezetőik személyéről. A részletek a KÓTA honlapján olvashatók:

<http://kota.hu/aktualis/1295-tisztujitas-a-kota-ban.html>

GRATULÁLUNK!

Kossuth-nagydíjban részesült: **Kallós Zoltán** Kossuth-díjas néprajztudós, népzene gyűjtő, a Nemzet Művésze

Kossuth-díjban részesültek: **Kamp Salamon**, a Lutheránia Énekkar és Zenekar Liszt Ferenc-díjas karnagya, a Magyar Bach Társaság alapítója és elnöke, egyetemi tanár, **Sass Sylvia** Liszt-díjas opera énekes

Magyar Arany Érdemkeresztet kapott **Dr. Nemes László Norbert**, a LFZE Kodály Intézet igazgatója, egyetemi tanár

Liszt-díjban részesült **Szabó Soma**, a Nyíregyházi Cantemus Kórus művészeti vezetője, karnagy.

„A Psalmus Hungaricus a magyar zenének
egyszeri, sűrített pillanata. Kodály egész
kórusművészete ezt a hatalmas tornyot
körülvető vár-erődítmény.”

(Szokolay Sándor)

MEGHÍVÓ

Borítókép: Káiss János
Kodály: Psalmus Hungaricus, 1977, tiszrajz

A koncert megrendezését a
Magyar Művészeti Akadémia
támogatta!

www.cantemus.hu

KODÁLY ÜNNEP
135 * 50

A Nyíregyházi Cantemus Kórus szeretettel
meghívja Önt és partnerét a

Kodály Zoltán születésének 135. és halálának
50. évfordulója alkalmából rendezendő

emlékkoncerte.

2017. március 12. vasárnap
18:00 óra

Kodály terem
Nyíregyháza Vay Ádám krt. 18.

Közreműködnek:

ZUGLÓI FILHARMÓNIA
(Művészeti vezető: Záborszky Kálmán)

CANTEMUS FIÚKÓRUS
CANTEMUS GYERMEKKÓRUS

PRO MUSICA LEÁNYKAR

CANTEMUS VEGYESKAR

A koncerten a 70 éves Szabó Dénes Kossuth-díjas
karnagyot, a Nemzet Művészt is köszöntjük!

Vezényelnék:

Szabó Dénes és Szabó Soma

A hangverseny védnöke:

Kodály Zoltánné Péczely Sarolta

Megtisztelő megjelenésére számítva kérjük,
hogy részvételi szándékát

2017. március 1-ig jelezze vissza

a mail@cantemus.hu e-mail címen

vagy a +36-42-508-708-as telefonszámon!

MŰSOR:

CANTEMUS FIÚKÓRUS

János köszöntő
A szép énekszó műzsájához
Régi magyar diakköszöntő

CANTEMUS GYERMEKKAR, PRO MUSICA

Ave Maria
Esti dal
Angyalok és pásztorok
Túrót eszik a cigány
A süket sógor
Cigánysírató
Lengyel László
Gólyanóta
Táncnóta
Gergely-járás
Villő
Pünkösdőlő

CANTEMUS VEGYESKAR

Szép könyörgés
Miserere
Jézus és a kufárok

- Szünet -

Psalmus Hungaricus Op.13

Közreműködik: Nyári Zoltán – tenor

KODÁLY

MAGYAR RONDO
HUNGARIAN RONDO

gordonkára és zongorára
for violoncello and piano

ELSŐ KIADÁS – FIRST EDITION

EDITIO MUSICA BUDAPEST

Z. 14 990